

SREDSTVA POJAČANJA UGOVORA O KREDITU I PROŠIRENJE ODGOVORNOSTI ZA OBVEZE DRUŠTVA S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

Žganjer, Monika

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac
University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:083660>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-11**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied
Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

Monika Žganjer

**SREDSTVA POJAČANJA UGOVORA O KREDITU I PROŠIRENJE
ODGOVORNOSTI ZA OBVEZE DRUŠTVA S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU**

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2020.

Monika Žganjer

**SREDSTVA POJAČANJA UGOVORA O KREDITU I PROŠIRENJE
ODGOVORNOSTI ZA OBVEZE DRUŠTVA S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU**

ZAVRŠNI RAD

Veleučilište u Karlovcu

Poslovni odjel

Stručni studij ugostiteljstva

Kolegij: Poslovne financije

Mentor: dr. sc. Nikolina Smajla, prof.v.š.

Komentor: Maja Vidović, mag.lur.

Matični broj studenta: 0618612052

Karlovac, rujan 2020.

SAŽETAK

Rad se bavi najraširenijim oblikom trgovačkog društva u Republici Hrvatskoj, društvom s ograničenom odgovornošću (d.o.o.) te načinima i uvjetima pod kojim d.o.o. može pribaviti financijski kapital za poslovanje. U početku rad objašnjava ustroj d.o.o.-a i odgovornost za obveze društva, zatim ugovor o kreditu kao pravni posao kojim d.o.o. može dobiti kredit u banci, te koje sve odgovornosti i promjene u odgovornosti, odnosno proširenja odgovornosti za obveze društva s ograničenom odgovornošću, proizlaze iz tog ugovora. Poblize se objašnjava stavka ugovora o kreditu kojom banka osigurava naplatu tražbine u slučaju neplaćanja kredita, a radi se o instrumentima osiguranja, odnosno sredstvima pojačanja ugovora. Objašnjava se svaki instrument osiguranja pojedinačno, koje instrumente banke koriste, njihov učinak u slučaju neplaćanja kredita i mogućnost banke da prisilnom naplatom uz pravnu osobu, u ovome slučaju društvo s ograničenom odgovornošću, zahvati i fizičku osobu, odnosno vlasnika društva koji se određenim instrumentima osiguranja ugovorno obvezao na podmirenje tražbine u slučaju da društvo ne ispunjava i nije u stanju ispunjavati svoje obveze otplate kredita. Time dolazi do proširenja odgovornosti za obveze društva s ograničenom odgovornošću jer prema Zakonu o trgovačkim društvima članovi d.o.o.-a ne odgovaraju za obveze društva, a primjenom sredstava pojačanja ugovora članovi preuzimaju ili sudjeluju u odgovornosti, odnosno obvezuju se isplatiti nedospjelu tražbinu. Radi se o razlikovanju odgovornosti odgovorne osobe i osnivača prema Zakonu o trgovačkim društvima (NN [111/93](#), [34/99](#), [121/99](#), [52/00](#), [118/03](#), [107/07](#), [146/08](#), [137/09](#), [125/11](#), [152/11](#), [111/12](#), [68/13](#), [110/15](#), [40/19](#) na snazi od 20.04.2019) i odgovornosti putem obveznog odnosa nastale temeljem Zakona o obveznim odnosima (NN [35/05](#), [41/08](#), [125/11](#), [78/15](#), [29/18](#) na snazi od 05.04.2018.) kao posljedice nekog sredstva osiguranja kredita.

Ključne riječi: društvo s ograničenom odgovornošću (d.o.o.), odgovornosti za obveze d.o.o., proširenje odgovornosti za obveze d.o.o., ugovor o kreditu, sredstva pojačanja ugovora o kreditu

SUMMARY

This Thesis discusses terms and conditions under which a Proprietary Limited Company (Pty Ltd) can obtain funds needed for financing of its business operation, with an emphasis on loan agreement security instruments (the collateral) and the extension of responsibilities for Pty Ltd's obligations from the said loan agreement.

The Thesis begins with an explanation of the structure of this most common type of a corporate entity in Republic of Croatia, describes responsibilities for Pty Ltd's legal obligations and defines and gives an example of a loan agreement, a type of a legal contract used to obtain funds from a lender.

The Thesis elaborates on loan clauses that enable bank to recover their loan receivables in a situation of a loan default, in particular, loan agreement security instruments.

The Thesis describes each individual loan agreement security instrument and their impact, in a situation of a loan default, on bank's ability to recover its loan receivables not only from Pty Ltd's assets, but also from the assets of Pty Ltd's owners (members) when Pty Ltd has no ability to repay its loans. While Croatian Corporation Law stipulates that members of Pty Ltd do not have legal responsibility for Pty Ltd's legal obligations, loan agreement security instruments enable extension of legal responsibility for Pty Ltd's obligations to the Pty Ltd's members as, depending of the type of the loan agreement security instrument, Pty Ltd's members take over or participate in Pty Ltd's loan agreement obligations. As such, use of loan agreement security instrument causes differentiation in legal obligation of Responsible Person and a Pty Ltd's member (founder) per Croatian Corporation Law (NN 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19) and per Civil Obligation Act (NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18).

Key words: Proprietary Limited Company (Pty Ltd), legal responsibility for Pty Ltd's obligations, extension of the responsibility for Pty Ltd's obligations, loan agreement, loan agreement security instruments

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
1.1. Predmet i cilj rada.....	1
1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja.....	1
1.3. Struktura rada.....	2
2. DRUŠTVO S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU I ODGOVORNOST ZA OBVEZE DRUŠTVA.....	3
2.1. Pojam i obilježja društva s ograničenom odgovornošću.....	3
2.2. Odgovornost za obveze.....	4
2.3. Odgovornost članova društva po članku 10. stavka 3. i 4. Zakona o trgovačkim društvima.....	6
3. UGOVOR O KREDITU.....	7
3.1. Sklapanje ugovora o kreditu (d.o.o. i banka).....	8
3.2. Primjer ugovora o kreditu.....	11
4. SREDSTVA POJAČANJA UGOVORA.....	19
4.1. Primjeri sredstava pojačanja ugovora u hrvatskim bankama.....	20
4.2. Mjenica.....	21
4.2.1. Proširenje odgovornosti za obveze društva s ograničenom odgovornošću putem mjenice.....	28
4.3. Zadužnica.....	28
4.3.1. Proširenje odgovornosti za obveze društva s ograničenom odgovornošću putem zadužnice.....	33
4.4. Jamstvo.....	33
4.4.1. Proširenje odgovornosti za obveze društva s ograničenom odgovornošću putem jamstva.....	36
4.5. Sudužništvo.....	37

4.5.1. Proširenje odgovornosti za obveze društva s ograničenom odgovornošću putem sudužništva.....	38
4.6. Zapljena plaće.....	38
4.6.1. Proširenje odgovornost za obveze društva s ograničenom odgovornošću putem zapljene plaće	38
4.7. Bankarska garancija.....	38
4.7.1. Proširenje odgovornosti za obveze društva s ograničenom odgovornošću bankarskom garancijom.....	39
4.8. Garancija HAMAG-BICRO	40
4.8.1. Proširenje odgovornosti za obveze društva s ograničenom odgovornošću garancijom HAMAG-BICRO	41
4.9. Cesija	42
4.9.1. Proširenje odgovornosti za obveze društva s ograničenom odgovornošću cesijom	43
4.10. Zalog.....	44
4.10.1. Zalog na nekretninama (hipoteka).....	45
4.10.2. Zalog na pokretninama.....	46
4.10.3. Proširenje odgovornost za obveze društva s ograničenom odgovornošću zalogom	46
5. PRIMJERI IZ PRAKSE I TUMAČENJE ODGOVORNOSTI	47
6. ZAKLJUČAK	58
POPIS LITERATURE	60
POPIS ILUSTRACIJA:	61

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet rada je utvrditi koja sredstva pojačanja ugovora banke traže od društva s ograničenom odgovornošću prilikom ugovaranja kredita, zašto traže ta sredstva i što su i koja su sredstva pojačanja ugovora te koje sve odgovornosti proizlaze iz tih sredstava, kako ta sredstva utječu na odgovornost za obveze članova društva s ograničenom odgovornošću i koje su odgovornosti članova a koje društva.

Cilj rada je objasniti kako društvo s ograničenom odgovornošću može dobiti kredit u banci i koje sve instrumente osiguranja mora dostaviti banci kako bi se kredit odobrio, te objasniti svaki instrument osiguranja ili sredstvo pojačanja ugovora pojedinačno. Cilj je objasniti razlikovanje u odgovornosti za obveze d.o.o.-a i članova društva prema Zakonu o trgovačkim društvima i proširenja odgovornosti za obveze društva nastale kao posljedice nekog ugovorenog sredstva pojačanja ugovora o kreditu. Odnosno iznijeti konkretan učinak instrumenata osiguranja u slučaju neplaćanja kredita i utvrditi mogućnost banke da prisilnom naplatom zahvati fizičku osobu uz pravnu, člana ili članove društva uz društvo s ograničenom odgovornošću.

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja

Podaci koji se iznose u radu prikupljeni su proučavanjem i analiziranjem banaka na području Karlovačke županije, internet stranica, stručnih knjiga i pravnih izvora. Podaci o sredstvima pojačanja ugovora koje banke koriste i koju sve dokumentaciju traže od društva s ograničenom odgovornošću prikupljeni su prilikom razgovora s djelatnicima Privredne banke Zagreb, Karlovačke banke i Sberbanke, koji su odgovorni za poslovanje banke s pravnim osobama, te internet stranicama Zagrebačke banke, Hrvatske banke za obnovu i razvitak, Hrvatske poštanske banke i Erste banke. Prilikom izrade rada korišteni su pravni izvori prvenstveno Zakon o trgovačkim društvima i zakon o obveznim odnosima kao i Ovršni zakon, Zakon o mjenici i Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima. Od stručnih knjiga prilikom izrade rada korištena je knjiga Jakše Barbića, Pravo društava- Društvo kapitala, te knjiga Ugovorno trgovačko pravo autora Vilim Gorenc.

Metode korištene prilikom izrade rada su: metoda analize i sinteze, metoda kompilacije, klasifikacija, komparativna metoda i metoda dokazivanja.

1.3. Struktura rada

Rad je podijeljen u 6 poglavlja. Prvo poglavlje je uvodno gdje se objašnjava predmet i cilj rada, izvori i metode prikupljanja podataka te sama struktura rada. Drugim poglavljem određuju se pojam i obilježje društva s ograničenom odgovornošću, koje su i čije su odgovornosti za obveze te se razjašnjava odgovornost članova društva određena stavkom 3. i 4. članka 10. Zakona o trgovačkim društvima. Treće poglavlje objašnjava što je ugovor o kreditu, koje su stavke ugovora i kako se sklapa ugovor između društva s ograničenom odgovornošću i banke. Sljedećim poglavljem objašnjavaju se sredstva pojačanja ugovora o kreditu, što su, koja su i koja prava i obveze proizlaze ugovaranjem nekog sredstva pojačanja ugovora, te se svako sredstvo pojedinačno analizira pojedinačno i objašnjava se kako se određenim instrumentom osiguranja proširuje odgovornost za obveze društva s ograničenom odgovornošću. U petom poglavljju tumači se odgovornost članova društva u slučaju nastanka štete i zašto se banke odlučuju na odobrenje kredita samo ako dužnik preda neki od instrumenata osiguranja. Šesto poglavlje je zaključak kojim se ukratko objašnjava predmet istraživanja na temelju rezultata i spoznaja do kojih se došlo prilikom pisanja rada.

2. DRUŠTVO S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU I ODGOVORNOST ZA OBVEZE DRUŠTVA

2.1. Pojam i obilježja društva s ograničenom odgovornošću

Društvo s ograničenom odgovornošću skraćeno d.o.o. je u Republici Hrvatskoj uređeno prema Zakonu o trgovačkim društvima¹(u daljnjem tekstu ZTD). Tim Zakonom društvo s ograničenom odgovornošću određeno je kao trgovačko društvo i to društvo kapitala. Trgovačko društvo je trgovac, neovisno o tome obavlja li gospodarsku ili neku drugu djelatnost², a trgovac je osoba koja samostalno trajno obavlja gospodarsku djelatnost radi ostvarivanja dobiti proizvodnjom, prometom robe ili pružanjem usluga na tržištu. ³ Upisom u sudski registar društvo s ograničenom odgovornošću postaje pravna osoba.⁴

Društvo s ograničenom odgovornošću je trgovačko društvo u koje jedna ili više pravnih ili fizičkih osoba unose uloge u unaprijed dogovoreni temeljni kapital. Ulozi ne moraju biti jednaki. Osnivač može kod osnivanja društva preuzeti više poslovnih udjela. Ukupan iznos svih uloga mora odgovarati iznosu temeljnog kapitala društva. Poslovni udjeli se ne mogu izraziti u vrijednosnim papirima.⁵Društvo s ograničenom odgovornošću: a) jest društvo, b) pravna je osoba, c) društvo je kapitala, d)trgovačko je društvo, e) članovi ne odgovaraju za obveze društva i f) ima temeljni kapital.⁶

Društvo s ograničenom odgovornošću može nastati na više načina.⁷Četiri su načina nastajanja. Može nastati preoblikovanjem nekog drugog trgovačkog društva u društvo s ograničenom odgovornošću, spajanjem društava s ograničenom odgovornošću, podjelom društava kapitala s osnivanjem ili osnivanjem.

Zakonom je propisano kako društvo mogu osnovati jedna ili više domaćih i stranih fizičkih i pravnih osoba na osnovu društvenog ugovora kojeg osnivači sklapaju u

¹NN [111/93](#), [34/99](#), [121/99](#), [52/00](#), [118/03](#), [107/07](#), [146/08](#), [137/09](#), [125/11](#), [152/11](#), [111/12](#), [68/13](#), [110/15](#), [40/19](#) na snazi od 20.04.2019.

²Zakon o trgovačkim društvima: čl. 3. St. 6.

³Ibidem, čl. 3., st. 1.

⁴O tome detaljnije cf. infra točku 2.2. Odgovornost za obveze

⁵Zakon o trgovačkim društvima: čl. 385., st. 1.

⁶Barbić, J.: Pravo društava - knjiga druga - Društva kapitala, Organizator, Zagreb, 2007., str. 1015.

⁷Ibidem, str 1041.

obliku javnobilježničkog akta ili privatne isprave koju potvrdi javni bilježnik i kojeg moraju potpisati svi osnivači, a u slučaju da društvo osniva jedna osoba društvo se ne osniva na temelju društvenog ugovora već putem izjave osnivača o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću dane kod javnog bilježnika. Društvenim ugovorom ili izjavom o osnivanju društva određuju se osnovni podaci društva i osnivača, ukupni iznos kapitala, koji je za osnivanje društva s ograničenom odgovornošću propisan na minimalan iznos od 20 000,00 kn. Određujese od čega se sastoje ulogi, od stvari ili prava, te njihova vrijednost, broj i nominalne iznose poslovnih udjela, koji ne mogu biti manji od 200,00 kn i koje preuzima svaki osnivač uz obvezu uplate uloga. Uz odredbu o osnivanju društva na određeno ili na neodređeno vrijeme, prava i obveze koje članovi imaju prema društvu pored uplate svojih uloga, te prava i obveze koje društvo ima prema članovima također se određuju društvenim ugovorom ili izjavom o osnivanju društva. Društveni ugovor je temeljni ustrojbeni akt društva s ograničenom odgovornošću, koji Zakon o trgovačkim društvima naziva i ugovorom o osnivanju.⁸

2.2. Odgovornost za obveze

Društvenim ugovorom članovi su odredili iznos temeljnog kapitala i sredstva koja odgovaraju tome iznosu i za koja članovi imaju obvezu unijeti ih u društvo s ograničenom odgovornošću prije njegova upisa u sudski registar kako bi društvo moglo njima raspolagati nakon upisa u sudski registar, a u slučaju izjave o osnivanju društva, osnivač je također obavezan prije upisa u sudski registar uplatiti u cijelosti svoj ulog u društvo ili dati primjereno osiguranje za to da će dio uloga u novcu koji nije uplaćen biti uredno plaćen. Prije upisa društva u sudski registar potrebno je imenovati jednog ili više članova uprave društva, a ako društvo ima nadzorni odbor potrebno ga je prije upisa izabrati.

Trgovačko društvo odgovara za svoje obveze cijelom svojom imovinom.⁹ Društvo s ograničenom odgovornošću je pravna osoba koja to svojstvo stječe upisom društva u sudski registar, a gubi brisanjem društva iz sudskog registra. Kao pravna osoba odijeljena je od pojedinih članova i time može samostalno stjecati prava i preuzimati

⁸Ibidem, str. 1022.

⁹Zakon o trgovačkim društvima, čl. 9.

obveze, može biti vlasnik pokretnih i nepokretnih stvari, te može tužiti i biti tuženo pred sudom i sudjelovati u drugim postupcima.

Članovi ne odgovaraju za obveze društva.¹⁰ Članovi odgovaraju samo svojim ulogom. Kao društvo kapitala, d.o.o. je društvo kojemu je temelj udruživanja kapital kojeg članovi u društvo unose kao stvari i prava izražena u novcu, a za obveze društva ne odgovaraju imovinom koju nisu unijeli u društvo. Članovi društva ne odgovaraju izravno vjerovnicima društva, već su dužni društvu uplatiti svoje temeljne uloge, ali su obvezni i na druga davanja i činidbe koje su i ako su utvrđenedruštvenim ugovorom. Dodatne činidbe ne predstavljaju temeljni ulog niti ulaganje člana u društvo, već su to naprimjer obveze vođenja poslova društva, obveza isporučivanja robe i sl., a predstavljaju obvezu člana samo ako su ugovorene. Kako je navedeno u prethodnom poglavlju društvenim ugovorom određena su prava i obveze koje članovi društva imaju prema društvu pored uplata uloga, te time obveze članova mogu biti šireg obuhvata ovisno o dogovoru članova i odredbama koje su ugovorili društvenim ugovorom. Glavna obveza člana je uplata uloga i tu obvezu preuzima društvenim ugovorom, te ju ne može odgoditi niti olakšati, niti je se može osloboditi. Ako ulog u društvo ne unese onaj tko je na to obavezan niti to društvo može nadoknaditi prodajom poslovnog udjela, drugi su članovi društva dužni u društvo uplatiti iznos koji nedostaje srazmjerno svojim poslovnim udjelima u društvu.¹¹

Iz članstva u društvu s ograničenom odgovornošću za njegove članove proizlaze:

- a) obveza uplate temeljnog uloga
- b) dodatna obveza propisana društvenim ugovorom i
- c) obveza na lojalno postupanje prema društvu i drugim članovima društva.¹²

¹⁰Ibidem, čl. 385., st. 2.

¹¹Ibidem, čl. 385., st. 3.

¹²Barbić, J.: op. cit., str. 1161.

2.3. Odgovornost članova društva po članku 10. stavka 3. i 4. Zakona o trgovačkim društvima

Člankom 10. Zakona o trgovačkim društvima određena je odgovornost članova trgovačkog društva na način da članovi društva ne odgovaraju za obveze, ali da bi se spriječila zloupotreba te okolnosti trećom stavkom toga članka određeno je da onaj član koji zloupotrebljava tu okolnost ne može se pozvati da po zakonu ne odgovara za te obveze. Kako je opisano u četvrtoj stavci članka 10., član društva zloupotrebljava okolnost neodgovaranja za obveze ako koristi društvo za to da bi postigao cilj koji mu je inače zabranjen, ako koristi društvo da bi oštetio vjerovnike, ako protivno zakonu upravlja imovinom društva kao da je to njegova imovina, te ako u svoju korist ili u korist neke druge osobe umanjuje imovinu društva, iako je znao ili morao znati da ono neće moći podmiriti svoje obveze. Ako se tvrdnje iz četvrte stavke pokažu kao točne, smatra se da je ispunjena pretpostavka za odgovornost člana društva iz stavke 3. članka 10., te taj član odgovara za obveze i nastalu štetu.

3. UGOVOR O KREDITU

Društvo s ograničenom odgovornošću u slučaju potrebe dodatnih novčanih sredstava za potrebe poslovanja, primjerice za proširenje poslovanja, kupnju novih ležajeva, obnovu, kupnju zemljišta, zakupnju radnih strojeva, zakupnju, izgradnju, proširenje ili modernizaciju poslovnih nekretnina, nenamjenske kredite, obrtna sredstva, i sl., može podići kredit u banci sklapajući ugovor o kreditu. Banke nude razne vrste kredita, najčešće investicijski kredit ili kredit za obrtna sredstva. Ugovor o kreditu uređen je prema Zakonu o obveznim odnosima¹³ (u daljnjem tekstu ZOO). Ugovorom u kreditu banka se obvezuje korisniku kredita staviti na raspolaganje određeni iznos novčanih sredstava, na određeno ili neodređeno vrijeme, za neku namjenu ili bez utvrđene namjene, a korisnik se obvezuje banci plaćati ugovorne kamate i iskorišteni novac vratiti u vrijeme i na način kako je ugovoreno.¹⁴ Zajmodavatelj je po pravilu uvijek banka, a predmet ugovora o kreditu može biti samo novac. Ugovor o kreditu mora biti sklopljen u pisanom obliku¹⁵, što ga čini formalnim ugovorom.

Sadržaj ugovora o kreditu također je određen Zakonom o obveznim odnosima gdje se određuje kako se ugovorom o kreditu utvrđuju:

- iznos kredita,
- uvjeti davanja kredita
- uvjeti korištenja kredita
- uvjeti vraćanja kredita.¹⁶

Banka može ugovor o kreditu otkazati prije isteka ugovorenog roka ako je kredit korišten protivno ugovorenoj namjeni¹⁷, u slučaju insolventnosti korisnika čak i kad nije utvrđena sudskom odlukom, u slučaju prestanka pravne osobe ili smrti korisnika, ako bi u tim slučajevima davatelj kredita (banka) došao u bitno nepovoljniji položaj.¹⁸

¹³NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18 na snazi od 05.04.2018.

¹⁴Zakon o obveznim odnosima, čl.1021.

¹⁵Ibidem, čl. 1022., st. 1.

¹⁶Ibidem, čl. 1022., st. 2.

¹⁷Ibidem, čl. 1023., st. 1.

¹⁸Ibidem, čl. 1023., st. 2.

Korisnik kredita može raskinuti ugovor prije nego što je počeo koristiti kredit, ali može i vratiti kredit i prije roka određenog za vraćanje, ali je dužan tome unaprijed obavijestiti banku. U oba slučaja korisnik kredita dužan je nadoknaditi štetu ako ju je davatelj kredita (banka) pretrpio, a u slučaju vraćanja kredita prije roka banka (davatelj kredita) ne može uračunati kamate za vrijeme od dana vraćanja kredita do dana kad ga je po ugovoru trebalo vratiti.¹⁹

Ugovor o kreditu je imenovan, naplatan, formalan, konsenzualan, dvostrano obvezatan i adhezijski ugovor. Imenovan zato što je zakonski propisan Zakonom o obveznim odnosima i ima svoj zakonski naziv (kredit). Naplatan jer kako je prethodno objašnjeno korisnik kredita obvezuje se banci vratiti iznos stavljen na raspolaganje s kamatama do određenog datuma te je u slučaju neplaćanja moguća potreba za sudskom presudom ili provedba neke od već ugovorenih klauzula koje banci omogućuju naplatu kredita, odnosno provedba nekih ili svih ugovorenih sredstava pojačanja ugovora o kreditu. Formalan je ugovor jer je zakonom utvrđeno da mora biti u pisanome obliku i određen je sadržaj ugovora o kreditu, odnosno ugovor o kreditu ima svoju formu. Konsenzualan je ugovor jer ne nastaje samo davanjem novac, već ugovornom obvezom banke da će novac korisniku staviti na raspolaganje, a dvostrano je obvezatan jer uz obveze banke postoje i obveze korisnika vraćanja glavnice, plaćanja kamata i drugih obveza ugovorenih i preuzetih ugovorom. Adhezijski je ugovor ili ugovor o pristupanju jer se sklapa na temelju unaprijed pripremljenih bankarskih formulara koje korisnik mora, po pravilu, prihvatiti bez izmjena i dopuna, ako želi dobiti kredit u banci.

3.1. Sklapanje ugovora o kreditu (d.o.o. i banka)

Da bi došlo do sklapanja ugovora o kreditu banka od društva s ograničenom odgovornošću traži potvrdu da je društvo sposobno plaćati, odnosno vraćati, kredit te traži dodatnu dokumentaciju s kojom će odrediti bonitet društva.

Bonitet označava platežnu sposobnost društva, označava sposobnost klijenta, u ovom slučaju društva s ograničenom odgovornošću, da ispuni svoje financijske obveze, odnosno sposobnost redovitog vraćanja kredita.

¹⁹Ibidem, čl. 1024.

Bonitet se može definirati i kao skup svojstava kojima se prosuđuje kvaliteta poslovanja poduzeća. Poduzeće mora imati svoju vrijednost te poslovnu i kreditnu sposobnost. Ocjena boniteta temelji se na kriterijima sigurnosti i uspješnosti poslovanja poduzeća, što se prosuđuje na temelju financijskog izvještaja. Ocjena boniteta zahtijeva i informacije o položaju poduzeća na tržištu, o životnom ciklusu proizvoda te informacije vezane za buduće poslovanje poduzeća.²⁰ Bonitet označava poslovnu sposobnost pravne osobe, odnosno ekonomski položaj fizičke osobe koja traži kredit.

Bonitet je prvo što će banke provjeriti o društvu prije nego što uopće odluče odobriti sklapanje ugovora o kreditu. Dobiti kredit u banci nije nimalo brz niti lak postupak, često se radi o minimalno dva tjedna prije nego što će banke odobriti kredit i odrediti iznos kredita koji društvo može dobiti na temelju svog boniteta, te koja su dodatna sredstva pojačanja ugovora koja će upotpuniti bonitet društva ali i banci osigurati naplatu tražbine. Kako bi se bonitet izračunao potrebno je prvo priložiti potvrdu o primanjima za posljednjih nekoliko mjeseci temeljem čega će banka vrednovati dohodak tražitelja kredita (d.o.o.-a). Čim su primanja veća, veća je i šansa za odobrenje kredita. Uz primanja banka određuje bonitet društva na temelju dodatnih podataka o društvu, vlasniku, dodatnoj dokumentaciji koja se razlikuje od klijenta do klijenta i najčešće se dogovara kod prvog sastanka banke s klijentom. Banka tada objašnjava klijentu koje sve dokumente tražitelj kredita mora dostaviti kako bi do sljedećeg sastanka banka odredila bonitet društva odnosno provjerila i ispitala postoji li mogućnost izdavanja kredita na traženi iznos ili iznos koji banka može dati društvu mora biti manji od traženog s obzirom na bonitet društva ili će zahtjev biti potpuno odbijen. Banci je kod određivanja boniteta bitno može li tražitelj kredita ispuniti obvezu vraćanja istog, te se određivanjem boniteta želi osigurati da će novac dan društvu na raspolaganje biti vraćen s kamatama. Ako bonitet društva nije dobar ili je vrlo nizak, zahtjev se najčešće odbija, ali se bonitet može povećati recimo sudužnikom ili jamcem koji će osigurati da u slučaju da društvo ne podmiruje obveze, banka se može naplatiti od trećih osoba. Tu se ujedno radi i o proširenju odgovornosti za obveze društva s ograničenom odgovornošću, jer prema ZTD-u društvo samo odgovara za svoje obveze, a vlasnici i treće osobe ne odgovaraju za

²⁰Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2020., <<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=8677>> , (06.05.2020.)

obveze društva. Ugovaranjem dodatnih klauzula koje su u ugovoru iskazane kao sredstva naplate tražbine ili sredstva pojačanja ugovora, banke mogu osigurati naplatu kredita od trećih osoba i time proširuju odgovornosti za obveze društva na vlasnika ili točnije osobu ili osobe na koje su dodatna sredstva pojačanja ugovora izdane, a društvo će tim sredstvima osiguranja upotpuniti ili nadomjestiti svoj bonitet.

Popis dokumentacije potrebne za odobrene kredita ovisi o banci u kojoj se traži kredit, odnosno mora biti u skladu s općim uvjetima Banke u poslovanju s pravnim osobama, te o tražitelju kredita, odnosno njegovoj vrsti ili opredjeljenju, jer popis je drugačiji radi li se recimo o trgovačkom društvu od popisa za obrte, slobodna zanimanja i sl.

Osnovna dokumentacija prema Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak (dalje u tekstu HBOR) ima pet podjela:

- Standardni obrasci zahtjeva za kredit
- Statusna i financijska dokumentacija
- Dokumentacija o ulaganju (poslovni plan i sl.)
- Dokumentacija o instrumentima osiguranja (procjena vrijednosti i dokaz vlasništva za nekretnine i pokretnine i sl.)
- Ostala dokumentacija (dostavlja se prema potrebi ili na zahtjev HBOR-a)

Standardni obrasci zahtjeva za kredit su: zahtjev za kredit, tablica Podaci o ulaganju/klijentu (kupci, dobavljači, zaduženost, zalihe, VIKR), Izjava o povezanim osobama, Izjava o potporama.²¹ Standardni obrasci su najčešće isti kod svih banaka, te se mogu nazvati i obveznom dokumentacijom kod većine banaka, a ostatak dokumentacije se razlikuje i nisu uvijek traženi svi dokumenti. Tako će HBOR od trgovačkog društva pod podjelom statusne i financijske dokumentacije tražiti Upitnik za pravne osobe, identifikacijski dokument ovlaštene osobe/osoba, životopis osoba u upravljačkoj strukturi, godišnje financijske izvještaje za prethodne dvije godine, kvartalne financijske izvještaje, podatke o solventnosti (BON"/SOL2) ne starije od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva, kreditno izvješće Hrvatskog registra obveza po kreditima (HROK), Potvrdu Porezne uprave o stanju obveza prema državi te ako

²¹Hrvatska banka za obnovu i razvitak, <https://www.hbor.hr/wp-content/uploads/2019/04/Popis-dokumentacije-i-poslovnih-banaka-2.pdf> , (06.05.2020.)

postoji i Potvrdu Porezne uprave o obročnoj otplati poreznog duga.²²Sberbank će kao osnovnu dokumentaciju za realizaciju kredita tražiti: zahtjev za kredit, statusnu dokumentaciju društva i vlasnika, financijske izvještaje za zadnje dvije godine poslovanja, suglasnost za HROK obrazac, stanje poreznog duga, Bon-2 obrazac ako ima poslovanje u drugim bankama, pregled zaduženja, kupaca i dobavljača. Nakon analize dokumentacije, Banka može zatražiti i dodatnu dokumentaciju te kao moguću dodatnu dokumentaciju navodi: bruto bilancu, ugovor s kupcem ili dobavljačem, pojašnjenje pojedinih stavki u dostavljenoj dokumentaciji i sl. Sličnu dokumentaciju navodi i Privredna banka Zagreb (PBZ) kao osnovnu dokumentaciju, ovisno o iznosu i tražitelju kredita dokumentacija se nadopunjuje. Popis dokumentacije može se razlikovati i najčešće se i razlikuje od banke do banke, ovisi o slučaju, odnosno klijentu, njegovom bonitetu, ponajviše ovisi o iznosu koji d.o.o. traži na kredit od banke. Što je iznos veći, veće su predostrožnosti banke da se taj iznos nakon određenog razdoblja vrati. Ovisi i o navedenim razlozima za koje potrebe d.o.o. treba kredit, te je li taj razlog opravdan, isplativ i/ili realizirajući. Nakon dugotrajnije procedure i provjere sve dokumentacije, uređuje se i sklapa ugovor o kreditu. Ako se radi o d.o.o. koji prvi puta traži kredit od banke, procedura odobrenja ili neodobrenja kredita traje duže, otprilike dva tjedna ili duže. Ako je d.o.o. već tražilo kredit u banci u kojoj opet traži kredit, procedura je brža jer banka tada ima u svojoj evidenciji već sve potrebne informacije koje može provjeriti u kraćem roku.

3.2. Primjer ugovora o kreditu

Na primjeru možemo vidjeti koje su stavke ugovora o dugoročnom kreditu. Prvo što se određuje je tko je kreditor i tko korisnik kredita, zatim iznos i namjena kredita, određuje se kamatna stopa te rok, uvjeti i način korištenja. Određuje se rok i uvjeti otplate te naknada ili naknade koje korisnik kredita plaća kreditoru. Sljedeća stavka je osiguranje naplate tražbina ili sredstva pojačanja ugovora koja će kasnije biti više objašnjena. Nakon toga određuju se ostali uvjeti ako postoje te obveze korisnika kredita koje proizlaze iz tog ugovora. Određuju se uvjeti otkaza ugovora ako će biti potrebe za time, odnosno ako jedna strana, najčešće klijent, ili obje strane ne obavljaju svoje ugovorene dužnosti. Zatim slijedi stavka ostalo gdje se nalaze sve dodatne klauzule ili pojašnjenja ugovora i prava koja dolaze s tim ugovorom.

²²Ibidem

Primjer 1.: Ugovor o dugoročnom kreditu

UGOVOR O DUGOROČNOM KREDITU S VALUTNOM KLAUZULOM

zaključuju:

KREDITOR:
BANKA (adresa i ostali podaci)

i

KORISNIK _____ KREDITA:
Naziv tvrtke i ostali podaci

1. IZNOS KREDITA:

U kunskoj protivrijednosti 0,00 EUR (slovima: nula zarez nula nula EUR) uz primjenu kupovnog tečaja banke na dan korištenja kredita.

2. NAMJENA

Za obrtna sredstva/Kupnja strojeva i opreme/kupnja poslovne nekretnine/kupnja zemljišta, itd.

3. KAMATNA STOPA:

Na iskorišteni iznos kredita, počevši od dana prvog korištenja kredita obračunava se redovna kamata u EUR, a naplaćuje u kunama uz primjenu prodajnog tečaja na dan obračuna, po stopi u visini **tromjesečnog EURIBOR-a** uvećano za kamatnu maržu od 4,247000 postotnih poena, godišnje, promjenjiva.

Obračun kamate vrši se mjesečno na zadnji dan svakog mjeseca, odnosno o roku dospijeca glavnice kredita, a rok za naplatu je 10 dana od dana obračuna.

Na sve dospjele, a neplaćene iznose koje Korisnik kredita duuguje temeljem ovog Ugovora, osim u mjeri u kojoj je to zapriječeno mjerodavnim propisima, Kreditor obračunava i naplaćuje kamatu po dospijecu u visini zakonske zatezne kamate određene za odnose iz trgovačkih ugovora, a koja je promjenjiva u skladu s propisima.

Redovna kamata promjenjiva je sukladno Načelima za utvrđivanje kamatnih stopa te načina i dinamike obračuna kamate po kreditima i depozitima (naziv banke) (dalje u tekstu: Načela). **Ako tržišni indeks ugovoren u ovom Ugovoru nosi negativni predznak na datum repricinga, ugovorne strane su suglasne da Kreditor ima pravo obračunati i naplatiti redovnu kamatu za tekuće repricing razdoblje u visini cijele ugovorene kamatne marže.** O promjeni redovne kamate uslijed promjene kamatne marže Kreditor će obavijestiti Korisnika kredita pisanim putem na adresu iz ovog Ugovora 15 dana prije primjene promijenjene redovne kamate. Ugovorne strane su suglasne da se, na sve što nije regulirano ovim Ugovorom primjenjuju Načela te da prihvaćaju sve njihove izmjene i dopune za vrijeme trajanja ovog Ugovora, o čemu će ih Kreditor izvijestiti putem svojih distribucijskih kanala.

4. ROK, UVJETI I NAČIN KORIŠTENJA:

a) Rok: Najkasnije do 31.10.2019. g. (slovima: tridesetprvog listopada dvijetisućedevetnaeste)

b) Uvjeti korištenja: Kredit će se koristiti po sklapanju ovog Ugovora, ispunjenju svih njegovih uvjeta, zasnovanog osiguranja i prema mogućnostima Kreditora. _____

c) Način korištenja:
Za financiranje investicije, namjensko korištenje kredita. Plaćanje na račun dobavljača/izvođača radova na temelju ovjerene situacije, predračuna, računa ili ugovora o isporuci ili kupnji ili neke druge pravovaljane dokumentacije;

ili opcija: **Za obrtna sredstva - isplata na računskopjele**

5. ROK I UVJETI OTPLATE:

Glavnica kredita se otplaćuje u kunama, uz primjenu prodajnog tečaja banke na dan dospijea, i to:

u XX (slovima: XXXX) uzastopnih, jednakih mjesečnih rata, svaka po XXX EUR (slovima: XXX EUR) koje dospijevaju zadnji dan svakog mjeseca, od kojih prva dospijeva XXXg. (slovima: XXX), a zadnja XXX. g. (slovima: XXXX).

6. NAKNADA:

Korisnik kredita obvezuje se platiti Kreditoru slijedeće naknade:

- naknadu za obradu zahtjeva u visini XXX % (od sto) od iznosa kredita, jednokratno unaprijed, najmanje XXX kn (slovima: petsto kuna)
- naknadu za odobrenje kredita u visini XXX % (od sto) od iznosa kredita, jednokratno unaprijed, najmanje XXX kn (slovima: XXXX kuna)
- naknadu na neiskorišteni dio u visini XXX % (od sto) od odobrenog a neiskorištenog iznosa kredita, godišnje, mjesečno unatrag, najmanje XXX kn (slovima: XXX kuna)

Korisnik kredita se oslobađa obveze plaćanja Naknada za prijevremenu otplatu kredita.

Kreditor obračunava i naplaćuje naknade sukladno Odluci o naknadama u poslovanju s domaćim i stranim poslovnim subjektima, fizičkim osobama i financijskim institucijama (u daljnjem tekstu: Odluka o naknadama), a koje trenutno iznose kako je navedeno u ovom Ugovoru.

Za sve eventualne ostale naknade po ovom Ugovoru primjenjivat će se važeća Odluka o naknadama sa svim izmjenama i dopunama donesenim za vrijeme trajanja ovog Ugovora. Korisnik kredita će naknaditi Kreditoru platno prometne troškove i sve eventualne druge stvarne troškove koje Kreditor ima prilikom izvršenja usluga iz ovog Ugovora, sukladno važećoj Odluci o naknadama.

Jedan od uvjeta za korištenje kredita je prethodno plaćanje svih dospjelih naknada.

7. OSIGURANJE NAPLATE TRAŽBINA:

Kao osiguranje naplate svih tražbina proizašlih iz ovog Ugovora, zajedno s pripadajućim kamatama, naknadama, tečajnim razlikama i drugim troškovima, ugovorne strane ugovaraju slijedeće instrumente osiguranja, koje je Korisnik kredita obavezan dostaviti Kreditoru prije prvog korištenja kredita:

- 2 (slovima: dva) komad/a bianco vlastitih akceptiranih mjenica "bez protesta" Korisnika kredita uz mjenično očitovanje ovjereno od javnog bilježnika,
- 2 (slovima: dva) komad/a bianco vlastitih akceptiranih mjenica "bez protesta" vlasnika (adresa, oib), uz mjenično očitovanje ovjereno od javnog bilježnika.
- 1 (slovima: jedan) komad/a zadužnica vlasnika (adresa, oib), u formi i sadržaju prihvatljivom za Kreditora, sukladno odredbama Ovršnog zakona.

Korisnik kredita potpisom ovog Ugovora ovlašćuje Kreditora da, u slučaju neplaćanja bilo kojeg dospjelog iznosa proizašlog iz ovog Ugovora, dostavljene mjenice ispuni na bilo koji dospjeli neplaćeni iznos iz ovog Ugovora, domicilira, unese sve i bilo koje mjenično pravne sastojke i podnese na naplatu, a u slučaju nemogućnosti naplate, poduzme s mjenicama odgovarajuće na zakonu zasnovane pravne radnje. Korisnik kredita je obavezan osigurati da navedeni broj mjenica bude stalno na raspolaganju Kreditoru do potpunog namirenja svih obaveza Korisnika kredita po ovom Ugovoru.

Kao osiguranje naplate svih tražbina proizašlih iz ovog Ugovora, zajedno s pripadajućim kamatama, naknadama, tečajnim razlikama i drugim troškovima, ugovorne strane ugovaraju slijedeće instrumente osiguranja, koje je Korisnik kredita obavezan dostaviti Kreditoru prije prvog korištenja kredita:

- opis ostalih instrumenata osiguranja (opis nekretnine ili pokretnine, strojeva, opreme itd.)

Troškove provođenja osiguranja kao i javnobilježničke i sve druge troškove snosi Korisnik kredita.

Osim navedenih instrumenata osiguranja naplate, Korisnik kredita dužan je na zahtjev i po izboru Kreditora dostaviti i daljnje instrumente osiguranja.

Korisnik kredita je suglasan da Kreditor ima pravo tijekom trajanja ovog Ugovora sve do potpunog namirenja svih obveza, o trošku Korisnika kredita obaviti naknadnu procjenu vrijednosti primljenih instrumenata osiguranja naplate kredita. Utvrdi li se da naknadno utvrđena vrijednost instrumenata osiguranja prema prometnim prilikama nije dovoljna za namirenje svih obveza, Korisnik kredita se obvezuje na zahtjev kreditora dati dodatna nedostajuća osiguranja.

8. OSTALI UVJETI:

Ako postoje,

9. OBVEZE:

Izjave, jamstva i obveze Korisnika kredita
Korisnik kredita izjavljuje i jamči sljedeće:

- sve odluke, odobrenja ili suglasnosti koji su temeljem propisa ili akata potrebni za sklapanje i izvršenje ovog Ugovora na strani Korisnika kredita postoje i na snazi su, te Korisnik kredita ima potpunu pravnu i poslovnu sposobnost za sklapanje i izvršenje ovog Ugovora;
- financijska izvješća, kao i drugi podaci i dokumentacija dostavljena Kreditoru cjeloviti su i istiniti;
- Korisniku kredita ne prijeti niti je pokrenut bilo koji sudski, upravni ili koji drugi postupak i nije se dogodilo ništa što bi moglo negativno utjecati na sposobnost Korisnika kredita da izvršava obveze po ovom Ugovoru.

Korisnik kredita se obvezuje od dana zaključenja ovog Ugovora, pa do podmirenja svih obveza po ovom Ugovoru:

- izraditi sva financijska izvješća sukladno propisima o računovodstvu i najkasnije u roku od 15 dana od isteka roka predviđenog zakonom za njihovu predaju, dostaviti Kreditoru sva financijska izvješća, te dozvoliti Kreditoru uvid u poslovne knjige i dostaviti drugu dokumentaciju i podatke na zahtjev Kreditora;
- obavještavati Kreditora o promjenama koje se upisuju u sudski registar odnosno registar drugog nadležnog tijela, i to u roku od 3 (tri) radna dana, te dostaviti odgovarajuću dokumentaciju kao dokaz;
- da se neće zaduživati kod trećih osoba, otuđivati i/ili opterećivati imovinu ili neki njen dio i/ili davati u zakup ukoliko bi takvim pravnim poslom mogla biti ugrožena njegova sposobnost da uredno izvršava svoje obveze prema Kreditoru;
- obavještavati Kreditora bez odgađanja o nastupu ili mogućnosti nastupa okolnosti koje bi mogle nepovoljno utjecati na uredno ispunjenje obveza prema Kreditoru;
- dozvoliti Kreditoru svakodobni pregled stvari i prava koje se koriste kao instrument osiguranja naplate tražbina iz ovog Ugovora;
- da će odgovarati Kreditoru za sve obveze iz ovog Ugovora cjelokupnom svojom imovinom, i to kako imovinom koja je unesena u obrt, tako i cjelokupnom drugom imovinom vlasnika obrta koja nije unesena u obrt

Usmjeravanje sredstava po viđenju - po postotku:

Korisnik kredita će obavljati 50% svog bezgotovinskog i gotovinskog kunskog platnog prometa preko transakcijskih računa otvorenih kod Kreditora i 50% svog bezgotovinskog i gotovinskog deviznog platnog prometa preko transakcijskih računa otvorenih kod Kreditora, te je, za potrebe kontrole ispunjenja navedenog, dužan na zahtjev Kreditora dostavljati Kreditoru BON-2 obrazac (podaci o solventnosti za sve račune osim za one otvorene kod Kreditora) kao i druge dokumente koje Kreditor zatraži.

....

10. OTKAZ UGOVORA

Kreditor ima pravo otkazati ovaj Ugovor i učiniti dospelom cjelokupnu novčanu tražbinu iz ovog Ugovora te tražiti naplatu prije proteka roka za ispunjenje ugovorenih obveza, ako Korisnik kredita povrijedi bilo koju odredbu i/ili se ne pridržava bilo koje obveze iz ovog Ugovora. Smatrat će se da je Korisnik kredita povrijedio odredbe i obveze iz ovog Ugovora osobito u sljedećim slučajevima:

- zakašnjenja s plaćanjem bilo koje obveze koja za Korisnika kredita proizlazi iz ovog Ugovora,
- ukoliko Korisnik kredita ne izvrši, ili zakasni s izvršenjem bilo koje novčane i/ili nenovčane ugovorne obveze po bilo kojem postojećem ili budućem plasmanu koji Korisnik kredita koristi ili će koristiti kod Kreditora, što uključuje i ugovorne obveze u svezi s instrumentima osiguranja tražbina po bilo kojem plasmanu kojeg Korisnik kredita koristi ili će koristiti kod Kreditora,
- u slučaju da su nastupile ili prijeti nastup drugih okolnosti za koje Kreditor može razumno pretpostaviti da mogu negativno utjecati na sposobnost Korisnika kredita da uredno izvršava svoje obveze iz ovog Ugovora, a posebno u slučaju nesposobnosti za plaćanje Korisnika kredita,
- u slučaju da Korisnik kredita promijeni tvrtku i/ili adresu u odnosu na onu u vrijeme sklapanja ovog Ugovora, a ne izvijesti Kreditora u roku od 3 (tri) radna dana o novoj tvrtki i/ili adresi u pisanom obliku.

Strane su suglasne da se Ugovor otkazuje samo dostavom otkaza, bez otkaznog roka. Kreditor ima pravo otkazati i sve zaključene ugovore s Korisnikom kredita u slučaju otkaza ovog Ugovora iz bilo kojeg od otkaznih razloga navedenih u ovom članku. U slučaju otkaza Ugovora cijeli iznos dospjelih, a nepodmirenih tražbina i nedospjelih tražbina zajedno s pripadajućim kamatama i eventualnim troškovima dostiže za naplatu danom dostave otkaznog pisma. Dan dostave otkaznog pisma je dan izvršene dostave putem javnog bilježnika u skladu s propisima o javnom bilježništvu, i to na adresu registriranog sjedišta Korisnika kredita, odnosno na adresu o kojoj je Kreditor uredno izvješten. O mogućoj promjeni adrese za vrijeme važenja ovog Ugovora, Korisnik kredita je dužan promptno izvijestiti Kreditora. Svaku moguću štetu nastalu uslijed ne pridržavanja ove obveze snosi sam Korisnik kredita. Kao dokaz duga po ovom Ugovoru služiti će poslovne knjige i ostala dokazna dokumentacija Kreditora.

11. OSTALO

Direktno terećenje: Korisnik kredita izričito ovlašćuje Kreditora da sve tražbine s osnova ovog Ugovora, naplati na dan dospelja tražbina direktnim terećenjem multivalutnog transakcijskog računa Korisnika kredita broj HRXXXXXXXXXX (dalje u tekstu: transakcijski račun) davanjem elektroničkog naloga za plaćanje od strane Kreditora, bez posebne suglasnosti Korisnika kredita. Korisnik kredita pristaje na ovakav način ispunjenja i plaćanja svojih obveza, te se obvezuje da će uvijek biti dovoljno sredstava za namirenje obveza po ovom Ugovoru na dane dospelja bilo koje novčane obveze po ovom Ugovoru na transakcijskom računu kod Kreditora u valuti obveze.

Ako na dane dospelja bilo koje obveze iz ovog Ugovora ne bude sredstava u valuti tražbine s osnova ovog Ugovora na transakcijskom računu, ali postoje u drugoj valuti, Kreditor je ovlašten naplatiti se iz drugih valuta redoslijedom koji odredi Kreditor uz izvršenje konverzije u kojoj primjenjuje kupovni tečaj iz tečajne liste Kreditora koji vrijedi prije naplate kao dogovoreni tečaj za sve tražbine, osim za tražbine po osnovi naknada za koje će se primjenjivati srednji tečaj Kreditora.

Ako na dan dospelja bilo koje obveze iz ovog Ugovora na transakcijskom računu Korisnika kredita nema dovoljno sredstava za podmirenje iste, Korisnik kredita izričito ovlašćuje Kreditora da direktno tereti transakcijski račun Korisnika kredita po svim valutama svaki sljedeći dan i/ili da pokrene bilo koji instrument osiguranja predviđen ovim Ugovorom radi naplate bilo koje tražbine Kreditora po ovom Ugovoru do potpunog podmirenja dospjelih obveza Korisnika kredita iz ovog Ugovora. Kreditor ima pravo i djelomično naplaćivati tražbine.

Prijevremena otpлата: Korisnik kredita može u potpunosti ili djelomično prijevremeno otplatiti kredit uz prethodnu obavijest Kreditoru, uz upute Kreditora i uvjete propisane aktima Kreditora koji važe na dan prijevremene otplate.

Jednako rangiranje tražbina: Korisnik kredita jamči da se tražbine Kreditora po ovom Ugovoru u svako doba rangiraju najmanje jednako s bilo kojom neosiguranom (ako su tražbine Kreditora neosigurane) ili istovrsno osiguranom (ako su tražbine Kreditora osigurane) tražbinom bilo

kojeg drugog vjerovnika Korisnika kredita, osim ako se radi o tražbini za koju postoji zakonsko pravo prioritarnog namirenja.

Prijeboj: Korisnik kredita ovlašćuje Kreditora da svoje dospjele tražbine prema Korisniku kredita koje nastanu na temelju ovog Ugovora svojom pisanom izjavom o prijeboju prebije s bilo kojom tražbinom Korisnika kredita prema Kreditoru, uključujući, ali ne ograničavajući se na sve kunske i devizne račune Korisnika kredita kod Kreditora, a da za to ne mora dobiti posebnu suglasnost Korisnika kredita.

Ugovorna ovlast: Korisnik kredita ovlašćuje Kreditora da bez ikakve njihove daljnje suglasnosti ili privole za sve dospjele obveze iz ovog Ugovora podnese ovlaštenim organizacijama za platni promet kod kojih se vode računi Korisnika kredita, nalog za plaćanje dužnog iznosa na teret svih računa Korisnika kredita u skladu s propisima o platnom prometu.

Ekološka klauzula i društveno odgovorno poslovanje: Korisnik kredita obvezuje se od dana zaključenja ovog Ugovora, pa do podmirjenja svih obveza po istome da se neće baviti aktivnostima koje mogu ugroziti zaštitu zdravog okoliša, ljudskog zdravlja i sigurnosti te očuvanje prirodnih izvora, odnosno koje bi predstavljale nepoštivanje zakonskih akata nadležnih državnih, lokalnih i drugih tijela i/ili propisa iz područja društveno odgovornog poslovanja, zaštite okoliša i ostalih sličnih područja. Korisnik kredita potvrđuje da se protiv njega ne vodi postupak radi kršenja ekoloških propisa kao i propisa koji reguliraju društveno odgovorno poslovanje. Korisnik kredita će odmah dostaviti Kreditoru obavijest o svakom incidentu ili nezgodi vezano za Projekt i koji bi mogao imati vrlo negativan utjecaj na okoliš, zdravlje i javno zdravlje i sigurnost. Konkretno, kao nepovoljan utjecaj smatra se da se dogodio: (i) kada važeći zakon zahtijeva da se obavijeste vlasti o incidentu/nezgodi, (ii) kada incident/nezgoda uključuje smrtnu posljedice bilo koje osobe ili je više osoba zadobilo ozbiljne posljedice koje zahtijevaju hospitalizaciju, (iii) kada je to postalo javna vijest među ostalima kroz pokrivenost u medijima.

Porezi i druge pristojbe: Korisnik kredita će plaćanje glavnice, kamate i naknade izvršiti bez ustege ili odbitaka bilo kakvih sadašnjih ili budućih poreza, akontacija poreza ili bilo kakvih drugih pristojbi. Ukoliko je takva ustege ili odbitak zakonska obveza, Korisnik kredita će platiti Kreditoru dodatne iznose koji su potrebni da Kreditor primi pune iznose glavnice, kamate i naknade koje bi primio da takvih ustege ili odbitaka nije bilo.

Ustup i otpust: Ugovorne strane su suglasne da Kreditor može ustupiti sve ili pojedine svoje tražbine iz ovog Ugovora i pripadajuće (sve ili pojedine) instrumente osiguranja trećim osobama - neovisno o pokretanju ili tijeku sudskog ili drugog postupka prisilne naplate. Ugovorne strane su suglasne da je pravo Kreditora u cijelosti ili djelomično odustati od kojeg instrumenta osiguranja tražbina, te se s tog osnova ne mogu isticati prigovori Kreditoru.

Troškovi: Sve troškove povezane sa zaključenjem i provedbom ovog Ugovora, te ostvarivanjem prava Kreditora putem realizacije instrumenata osiguranja, kao i prisilne ovrhe, što uključuje javnobilježničke troškove i pristojbe, sudske troškove i pristojbe, troškove zastupanja, brisanja i sl. snosi Korisnik kredita, osim ako pravomoćnom sudskom odlukom nije drugačije određeno.

Sporovi, mjerodavno pravo i primjena akata Kreditora: U slučaju spora nadležan je sud u Zagrebu. Za sve ono što nije predviđeno ovim Ugovorom vrijedi pravo Republike Hrvatske, osim kolizijskih odredbi. Na ovaj Ugovor primjenjuju se akti o poslovanju Kreditora, sa svim izmjenama i dopunama donesenim za vrijeme trajanja ovog Ugovora. Potpisom ovog Ugovora

stranke izjavljuju da su upoznate s aktima Kreditora te prihvaćaju njihovu primjenu sa svim izmjenama i dopunama donesenim za vrijeme trajanja ovog Ugovora.

Raspolaganje podacima: Potpisom ovog Ugovora, sukladno odredbama Zakona o kreditnim institucijama, Korisnik kredita daje suglasnost Kreditoru da sve podatke o Korisniku kredita do kojih dođe tijekom izvršavanja ovog Ugovora može proslijediti u centralnu bazu podataka svoje grupe u Republici Hrvatskoj i inozemstvu te je suglasan da sve članice grupe mogu imati pristup tim podacima i koristiti se njima.

Zaštita osobnih podataka: Naziv banke i adresa banke, upisana u sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu, pod matičnim brojem subjekta upisa (MBS) XXXXXXXX, kao voditelj obrade osobnih podataka, posluje u skladu s načelima Uredbe (EU) 2016/679 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka). Podaci za kontakt službenika za zaštitu podataka: sluzbenik.za.zastitu.osobnih.podataka@naziv_banke.hr

Pri prikupljanju osobnih podataka klijenata, bilo da su prikupljeni od klijenta u trenutku njihovog prikupljanja bilo da su prikupljeni iz nekog drugog izvora (npr. od podnositelja zahtjeva za ugovaranje Okvirnog ugovora, ugovora o depozitu ili ugovaranje drugih ugovora za platne i ostale usluge vezane uz transakcijski račun, za ugovaranje kredita, garancija, akreditiva, eskonta mjenica, okvirnih linija, faktoringa i drugih proizvoda i usluga Kreditora), Kreditor pruža informacije u skladu s člancima 13. i 14. Opće uredbe o zaštiti podataka, kao što su primjerice informacije o Kreditoru kao voditelju obrade, svrhama i pravnom temelju obrade osobnih podataka, kategorijama podataka koji se prikupljaju, razdoblju čuvanja podataka, primateljima podataka, izvoru podatka kao i o pravima u vezi zaštite osobnih podataka (primjerice, pravo na pristup podacima, pravo na brisanje, prigovor i dr.).

Osobne podatke Korisnika kredita/Sudionika/Založnih dužnika/Zalogodavaca i drugih sudionika ovog Ugovora (zajedno dalje u tekstu: Sudionici) kao i osobne podatke drugih fizičkih osoba (npr. zakonskih zastupnika, ovlaštenih potpisnika, kontakt osoba Sudionika i sl.; svi zajedno dalje u tekstu: Ispitanici) danih u svrhu zaključenja i izvršenja ovog Ugovora obrađujemo i koristimo zakonito, pošteno i transparentno, štiteći pri tome sigurnost osobnih podataka od neovlaštene ili nezakonite obrade, primjenjujući najviše tehničke, sigurnosne i organizacijske mjere zaštite. Detaljnije obavijesti o zaštiti Vaše privatnosti dostupne su u dokumentu "Informacija o obradi osobnih podataka fizičkih osoba u poslovanju s poslovnim subjektima" na naziv banke te u poslovnim prostorijama Kreditora.

Potpisom ovog Ugovora, svaki Sudionik potvrđuje da je upoznat da su njegovi osobni podaci i/ili osobni podaci Ispitanika iz ili u vezi s ovim Ugovorom nužni Kreditoru kao voditelju obrade za izvršavanje ovog Ugovora i/ili kako bi se poduzele radnje prije sklapanja ovog Ugovora a sukladno članku 6. st. 1. toč. b) Opće Uredbe o zaštiti podataka te se obvezuje o navedenoj obradi bez odgode obavijestiti Ispitanike i uputiti ih da se detaljne informacije o zaštiti njihove privatnosti nalaze u dokumentu "Informacija o obradi osobnih podataka fizičkih osoba u poslovanju s poslovnim subjektima" koji im je dostupan na internet stranici banke te u poslovnim prostorijama Kreditora.

Ništavost: Ako bi se za neku odredbu ovog Ugovora naknadno utvrdilo da je ništava, ta činjenica neće imati učinka na njegove ostale odredbe. Ugovor u cjelini ostaje valjan s time da se ugovorne strane obvezuju da će ništavu odredbu zamijeniti valjanom koja će u najvećoj mogućoj mjeri omogućiti ostvarivanje cilja koji se htio postići odredbom za koju je ustanovljeno da je ništava.

Potpis: Ovaj Ugovor smatra se potpisanim/zaključenim danom kad ga ovlaštene osobe svih ugovornih strana potpišu, a koji dan (datum) će biti naveden ispod potpisa svake ugovorne

strane. U slučaju da su ugovorne strane potpisale Ugovor na različite datume, Ugovor se smatra zaključenim danom (datumom) kasnijeg potpisa.

Broj primjeraka: Ovaj Ugovor sastavljen je u 3 istovjetna i jednakovaljana primjerka od kojih **Korisnik kredita zadržava jedan**, dok Kreditor zadržava sve ostale primjerke.

U Zagrebu

ZA KREDITORA:

ZA KORISNIKA KREDITA:

4. SREDSTVA POJAČANJA UGOVORA

Sredstva pojačanja ugovora ili instrumenti osiguranja omogućuju banci sigurnost naplate kredita iz drugih izvora u slučaju da klijent ne isplaćuje kredit na vrijeme ili ga nije u mogućnosti više plaćati. Sredstva pojačanja ugovora moraju jamčiti isplatu kredita u iznosu kredita, odnosno procijenjena vrijednost instrumenta osiguranja mora biti dovoljna za naplatu kredita, kamata i eventualnih naknada štete koju banka može pretrpjeti tijekom dužnikova neodgovaranja za obveze.

Banka se mora moći naplatiti iz istog u slučaju da instrument ili instrumenti osiguranja moraju biti realizirani iz opravdanih razloga, neplaćanja kredita. Svrha ugovaranja instrumenata je mogućnost banke da ostvari svoja prava i naplati eventualnu nastalu štetu uslijed neplaćanja kredita od strane dužnika lakšim i bržim putem bez pokretanja sudskih postupaka koji su često dugotrajni i iziskuju dodatne troškove, te je upitno hoće li nakon dobivene sudske presude ovršni postupak realizirati naplatu tražbine.

Svrha ugovaranja sredstva pojačanja je osiguranje naplate tražbine. Banka ugovaranjem tih instrumenata omogućuje naplatu kredita i od trećih osoba koji su se nekom vrstom ugovora ili sporazuma obvezali platiti kredit umjesto društva (dužnika) u slučaju da d.o.o. više nije u mogućnosti isplaćivati kredit.

Treća osoba ima mogućnost, ako je ugovorom tako dogovorila, povrat isplaćenog iznosa kredita potraživati od društva, ali ne i od banke jer se njoj obvezala isplatiti kredit. Primjenom određenih sredstava osiguranja kredita ugovorno se proširuje odgovornost za obveze društva i tim proširenjem odgovornosti dolazi do faktičnog zaobilaženja načela odvojenosti²³ pravnog subjektiviteta te vjerovnici mogu izravno namiriti svoju tražbinu od imovine članova društva, tada članovi odgovaraju vjerovnicima cijelom svojom imovinom.

Tijekom istraživanja banaka, Privredna Banka Zagreb, Sberbank, Karlovačka banka, Zagrebačka banka, Hrvatska Banka za obnovu i razvitak, Hrvatska poštanska banka i Erste banka, na temelju podataka koje su mi iste pružile mogu zaključiti kako su za

²³Načelo odvojenosti pravnog subjektiviteta nalaže da članovi društva imaju privilegiju neodgovornosti za obveze društva. Tim načelom društvo je u personalnom i imovinsko-pravnom smislu odvojeno od članova društva, a članovi ne odgovaraju za obveze društva.

realizaciju kredita obvezno koristile mjenicu i zadužnicu kao sredstva naplate tražbine te njih svrstavaju u obvezne ili bazne instrumente, a ostala sredstva koriste se rjeđe, odnosno ovisno o utvrđenom bonitetu društva.

Ako je bonitet dobar za realizaciju kredita dovoljna je samo mjenica i zadužnica, a u slučaju da je bonitet graničan ugovaraju se dodatna sredstva osiguranja kao što su sudužništvo, jamstvo, garancija, garancija HAMAG BICRO, zalog na nekretnine i /ili pokretnine, cesija, zalog na dionice, zalog na poslovnom udjelu, zalog na udjelima u investicijskom fondu, zalog na novčanom depozitu, suglasnost Sudužnika za zapljenu primanja (plaće), pismo potpore.

Ovisno o visini iznosa kredita količina sredstava osiguranja će rasti. Banke će tražiti dodatne instrumente osiguranja uz obvezne, mjenica i zadužnica, ako su iznosi veći. Tako će recimo Sberbank u slučaju dobrog boniteta dozvoliti realizaciju kredita samo uz mjenicu i zadužnicu u najvećem iznosu od 600 000,00 eura, što je otprilike 4 500 000, 00 kn na rok do tri godine, a s dužim rokom otplate traži kao dodatno osiguranje neki od drugih instrumenata osiguranja, najčešće hipoteku na nekretninu ili zalog na pokretninu koji su vrijednosno prihvatljivi za banku. Za kraće rokove također traže takvo osiguranje u slučaju da je bonitet društva graničan. Ovisno o bonitetu klijenta, roku otplate i iznosu kredita ostali prihvatljivi instrumenti osiguranja mogu biti cesija potraživanja, bankovna garancija, garancija HAMAG BICRO, sudužništvo povezanog poduzeća.

Privredna Banka Zagreb navodi mjenicu i mjenično očitovanje tvrtke i vlasnika te zadužnicu društva i vlasnika te možda, ovisno o slučaju, i bjanko zadužnicu kao obvezne instrumente bez kojih ne prihvaćaju zahtjev za kredit bez obzira na iznos, a ostale instrumente traže po potrebi nakon utvrđivanja boniteta društva, a najčešće traže zalog na nekretninama, zalog na pokretninama, sudužništvo, jamstvo, garanciju, cesiju i zalog na novčanom depozitu.

4.1. Primjeri sredstava pojačanja ugovora u hrvatskim bankama

Na upit bankama koje instrumente osiguranja bi tražili od d.o.o.-a osnovanog prije tri godine, koje ima jednog osnivača, ujedno i direktora, bavi se ugostiteljstvom u zakupljenom poslovnom prostoru, društvo nema vlastitih nekretnina te traži nenamjenski kredit od 150 000,00 kn dobila sam sljedeće informacije.

Sberbank bi tražila samo mjenicu i zadužnicu društva i vlasnika s otplatom do tri godine uz uvjet da su zadovoljeni svi kriteriji prema Kreditnoj politici Banke, da društvo ima uredno poslovanje, bez blokada i dovoljan otplatni potencijal.

Privredna Banka Zagreb (PBZ) bi zasigurno tražila obvezne instrumente, ali na temelju navedenih podataka ne može odrediti koje bi dodatne instrumente osiguranja koristili i bi li uopće odobrili kredit navedenom društvu jer je potrebna detaljnija obrada društva, dodatna dokumentacija koju društvo treba dostaviti kako bi se prvo odredio bonitet društva, potom odredili i ugovorili potrebni instrumenti.

Karlovačka banka također kao i PBZ nije mogla na traženi upit dati konkretan odgovor zbog neutvrđenog boniteta, već da bi za iznose do 150 000,00 tražili samo obvezne instrumente kao što su zadužnica tražitelja kredita i zadužnica vlasnika društva kao jamca platca, a za recimo iznose od 500 000,00 kn i više tražili više instrumenata kao što su zadužnica, mjenica, zalog na stambenoj nekretnini vlasnika uz uvjet da je vrijednost nekretnine 50% veća od iznosa kredita, te ovisno o bonitetu fiduciju, hipoteku, zalog na nekretnine, zalog na pokretnine.

Zbog općih uvjeta Banke u poslovanju s pravnim osobama kako tražene informacije mogu dostaviti samo na zahtjev pravnog subjekta koji se obraća u ulozi tražitelja kredita, odnosno ovlaštenoj osobi za zastupanje pravnog subjekta teško je doći do odgovora koje bi instrumente koristile ostale navedene banka, ali na temelju njihovih ponuda kredita za društva na internet stranicama banaka vrsta i količina traženih instrumenata ovisi o bonitetu društva, kao obvezni instrumenti navode se zadužnice i mjenice, a detaljniji uvjeti određuju se dodatnim dogovorima klijenta s bankom.

4.2. Mjenica

Mjenica je vrijednosni papir po naredbi kojim njezin izdavatelj (trasant) izdaje bezuvjetan nalog drugoj osobi (trasatu) da korisniku isprave (remitentu) isplati određenu svotu novca, odnosno sam izdavatelj obvezuje se na isplatu.²⁴Mjenica se uvijek izdaje u pisanom obliku i uglavnom ima značenje kreditnog sredstva. Mjenica je papir javne vjere i ono što je u njoj napisano smatra se istinom.²⁵ Razlikujemo

²⁴Gorenc, V.: Ugovorno trgovačko pravo, treće, dopunjeno izdanje, Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić, Zaprešić, 2015., str. 179

²⁵Ibidem

trasiranu i vlastitu mjenicu. Trasirana mjenica jest mjenica u kojoj izdavatelj (trasant) mjenice poziva drugu osobu (trasata) da imatelju mjenice (remitentu) ili nekoj osobi po nalogu remitenta isplati određenu svotu novca, a vlastita je mjenica ona u kojoj se izdavatelj (trasant) obvezuje da će određenu svotu platiti imatelju mjenice (remitentu).²⁶

Trasirana mjenica ne vrijedi ako ne sadrži:

1. oznaku da je mjenica, napisanu u samom slogu isprave, na jeziku na kome je sastavljena,
2. bezuvjetni uput da se plati određena svota novca,
3. ime onoga koji treba platiti (trasat),
4. označenje dospelosti,
5. mjesto gdje se plaćanje treba obaviti,
6. ime onoga kome se ili po čijoj se naredbi mora platiti (remitent),
7. označenje dana i mjesta izdanja mjenice (trasant).²⁷

Vlastita mjenica mora sadržavati:

1. oznaku da je mjenica, unesena u sam slog isprave na jeziku na kome je ona sastavljena,
2. bezuvjetno obećanje da će se određena svota novca platiti,
3. oznaku dospelosti,
4. mjesto gdje se plaćanje treba obaviti,
5. ime onoga kome se ili po čijoj se naredbi mora platiti,
6. oznaku dana i mjesta gdje je vlastita mjenica izdana,
7. potpis onoga koji mjenicu izdaje (izdavatelj).²⁸

Mjenica se vrlo često koristi u bankarstvu kao instrument osiguranja naplate tražbine. Banke je svrstavaju pod osnovne instrumente koje traže od društva s ograničenom odgovornošću kod sklapanja ugovora o kreditu. Najčešće je to u obliku bjanko-mjenice koja se ispisuje u četiri primjerka, dva primjerka ostaju banci, uz obavezno mjenično očitovanje tvrtke i vlasnika ovjerene kod javnog bilježnika.

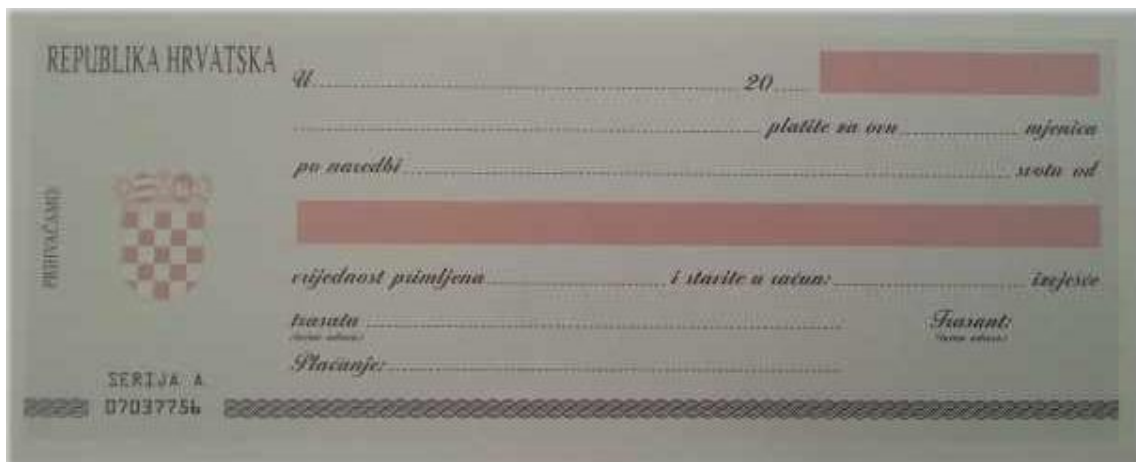
²⁶Ibidem, str 180

²⁷Zakon o mjenici, NN 74/94, 92/10, čl.1.

²⁸Ibidem, čl.109.

Bjanko-mjenica je mjenica koja nema sve bitne sastojke, prema tome nije mjenica, a postaje mjenicom kada se prema sporazumu strana naknadno ispune bitni sastojci. Često se rabi i trasat često akceptira bjanko mjenicu, a imatelj mjenice poslije ispunjava ostale sastojke.²⁹

Primjer 2. Mjenica

Izvor: Privredna Banka Zagreb

Mjениčno očitovanje je pisana izjava kojom izdavatelj mjenice daje ovlast za popunjavanje mjenice primatelju mjenice, u ovom slučaju banci, koji mjenicu smije upotrijebiti sukladno dobivenoj ovlasti, odnosno popuniti mjenicu prema dobivenim uputama i uvjetima. Bjanko mjenica često se ovjerava i potpisuje s klauzulom "bez protesta" koja oslobađa banku kao imatelja mjenice od obveze da radi ostvarenja regresa podiže protest zbog neakceptiranja ili neisplate te tako i smanjiti troškove vezane uz protest. Inače bi banka morala pravodobno podignutim protestom održati svoja regresna prava protiv indosanta, odnosno prava da od trasanta, indosanta i ostalih regresnih obveznika zahtijeva isplatu mjениčnog duga kad trasat odbije akcept ili isplatu mjenice. Akcept je trasatova izjava uz potpis na mjenici o prihvaćanju trasantova poziva da plati mjениčnu svotu.³⁰ Akcept se piše na samoj mjenici, izražava se riječju "priznajem", "primljena", "prihvaćena" ili kojom drugom riječju koja to isto znači, a potpisuje ga trasat, te kao akcept vrijedi i sam trasatov potpis kad je stavljen na licu mjenice.³¹ Banka će od društva zato tražiti bjanko

²⁹Gorenc, V.: op. cit., str. 181

³⁰Ibidem, str 183.

³¹Zakon o mjenici, čl. 24., st. 1.

mjenicu potpisanu na tri mjesta predviđena za potpis s klauzulom "bez protesta" i ovjerenu kod javnog bilježnika kao osiguranje da je mjenica pravovaljana i akceptirana te da trasat ne može neakceptirati ili odbiti isplatiti mjenicu u slučaju da ista mora biti provedena ako d.o.o. nije više u mogućnosti vraćati kredit.

Primjer 3. Mjениčno očitovanje (Mjениčni dužnik kao Korisnik kredita)

PO JB-ovca

MJENIČNO OČITOVANJE

Mjениčni dužnik:
(ime i prezime / naziv tvrtke, adresa, oib)
kao Korisnik kredita
po Ugovoru o kratkoročnom/dugoročnom kreditu/vrsti garancije u iznosu od 0,00 kn sklopljenom između (naziv i adresa banke) (dalje u tekstu: Mjениčni vjerovnik) i (ime i prezime / naziv tvrtke, adresa, oib)
kao i svim eventualnim daljnjim dodacima istom Ugovoru, **uručujem Mjениčnom vjerovniku 2 (slovima: dva)** komad/a mjenica i to bjanko ovjerene i potpisane mjenice s klauzulom "bez protesta".

Ovim očitovanjem Mjениčni dužnik daje neopozivo i bezuvjetno ovlaštenje Mjениčnom vjerovniku i drugom zakonitom imatelju da za iznos nenaplaćenih tražbina zajedno s kamatama, naknadama i troškovima po gore navedenom Ugovoru i svim njegovim eventualnim dodacima, može uručene mjenice u svako doba učiniti dospjelim, ispuniti sve i bilo koje mjenično-pravne sastojke, uključujući i mjenični iznos koji odgovara dospjelom, a neplaćenom iznosu duga, domicilirati, te radi naplate poduzeti sve radnje predviđene propisima. Mjениčni dužnik izričito pristaje da se postavljanjem zahtjeva radi ostvarivanja prava iz mjenica ne novira prije navedeni Ugovor niti se obveze Mjениčnog dužnika po prije navedenom Ugovoru zamjenjuju mjeničnim obvezama.

Uz navedeno, Mjениčni dužnik se odriče svih mjeničnih prigovora po osnovi navedenih mjenica. Potpisom ovog mjeničnog očitovanja Mjениčni dužnik se obvezuje ispunjene i na naplatu predane mjenice na zahtjev Mjениčnog vjerovnika zamijeniti novim bjanko mjenicama, glede kojih Mjениčnog vjerovnika pripadaju ista ovlaštenja kao i glede onih koja su mu bila inicijalno uručena.

U _____, datum

Mjениčni dužnik

potpis i žig

Izvor: Privredna Banka Zagreb

Primjer 4. Mjениčno očitovanje (Mjениčni dužnik kao Jamac platac)

MJENIČNO OČITOVANJE

FO - JB - ojtara

Mjениčni dužnik:

kao Jamac platac (ime i prezime, oib)

po Ugovoru o kratkoročnom/dugoročnom kreditu/vrsti garancije

u iznosu od 0,00 kn sklopljenom između (naziv i adresa banke) (dalje u tekstu: Mjениčni vjerovnik)

i

Dužnik (ime i prezime, oib)

kao i svim eventualnim daljnjim dodacima istom Ugovoru, **uručujem Mjениčnom vjerovniku 2 (slovima: dva) komad/a mjenica** i to bjanko ovjerene i potpisane mjenice s klauzulom "bez protesta", te izjavljujem da solidarno odgovaram za sve obveze dužnika po navedenom Ugovoru i eventualnim dodacima.

Ovim očitovanjem Mjениčni dužnik daje neopozivo i bezuvjetno ovlaštenje Mjениčnom vjerovniku i drugom zakonitom imatelju da za iznos nenaplaćenih tražbina zajedno s kamatama, naknadama i troškovima po gore navedenom Ugovoru i svim njegovim eventualnim dodacima, može uručene mjenice u svako doba učiniti dospjelim, ispuniti sve i bilo koje mjenično-pravne sastojke, uključujući i mjenični iznos koji odgovara dospjelim, a neplaćenom iznosu duga, domicilirati, te radi naplate poduzeti sve radnje predviđene propisima. Mjениčni dužnik izričito pristaje da se postavljanjem zahtjeva radi ostvarivanja prava iz mjenica ne novira prije navedeni Ugovor niti se obveze Mjениčnog dužnika po prije navedenom Ugovoru zamjenjuju mjeničnim obvezama.

Uz navedeno, Mjениčni dužnik se odriče svih mjeničnih prigovora po osnovi navedenih mjenica. Potpisom ovog mjeničnog očitovanja Mjениčni dužnik se obvezuje ispunjene i na naplatu predane mjenice na zahtjev Mjениčnog vjerovnika zamijeniti novim bjanko mjenicama, glede kojih Mjениčnog vjerovnika pripadaju ista ovlaštenja kao i glede onih koja su mu bila inicijalno uručena.

Mjениčni vjerovnik kao voditelj obrade osobnih podataka, posluje u skladu s načelima Uredbe (EU) 2016/679 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka). Podaci za kontakt službenika za zaštitu podataka: sluzbenik.za.zastitu.osobnih.podataka@pbz.hr

Pri prikupljanju osobnih podataka klijenata, bilo da su prikupljeni od klijenta u trenutku njihovog prikupljanja bilo da su prikupljeni iz nekog drugog izvora (npr. od podnositelja zahtjeva za ugovaranje kredita, garancija, akreditiva, eskonta mjenica, okvirnih linija, faktoringa i drugih proizvoda i usluga Mjениčnog vjerovnika), Mjениčni vjerovnik pruža informacije u skladu s člancima 13. i 14. Opće uredbe o zaštiti podataka, kao što su primjerice informacije o Mjениčnom vjerovniku kao voditelju obrade, svrhama i pravnom temelju obrade osobnih podataka, kategorijama podataka koji se prikupljaju, razdoblju čuvanja podataka, primateljima podataka, izvoru podatka kao i o pravima u vezi zaštite osobnih podataka (primjerice, pravo na pristup podacima, pravo na brisanje, prigovor i dr.). Vaše osobne podatke obrađujemo i koristimo zakonito, pošteno i transparentno, štiteći pri tome sigurnost Vaših osobnih podataka od neovlaštene ili nezakonite obrade, primjenjujući najviše tehničke, sigurnosne i organizacijske mjere zaštite. Detaljnije obavijesti o zaštiti Vaše privatnosti dostupne su Vam u dokumentu "Informacija o obradi osobnih podataka fizičkih osoba u poslovanju s poslovnim subjektima" na www.pbz.hr te u poslovnim prostorijama Mjениčnog vjerovnika.

Potpisom ove Izjave potvrđujem da sam upoznat/a da su podaci iz ove Izjave nužni Mjениčnom vjerovniku kao voditelju obrade, za izvršavanje gore navedenog Ugovora ili kako bi se poduzele radnje prije sklapanja tog Ugovora a sukladno članku 6.st.1.toč.b) Opće Uredbe o zaštiti podataka.

U _____, datum

Mjениčni dužnik

potpis

Bitan dio mjenice je dospelost a označava vrijeme kada se mjenica treba isplatiti. Mjenica se može izdati po viđenju, na određeno vrijeme po viđenju, na određeno vrijeme od dana izdanja i na određeni dan.³² Mjenice u kojima je dospelost drugačije naznačena i mjenice sa više dospelosti su ništave.³³ Mjenica po viđenju može se podnositi na naplatu prema prosudbi imatelja mjenice, primjerice kada banka prosudi da d.o.o. ne može više vraćati kredit može takvu mjenicu naplatiti. Mjenica po viđenju plativa je čim se podnese. Ona se mora podnijeti na isplatu u roku od jedne godine od dana izdanja. Trasant može ovaj rok skratiti ili odrediti duži.³⁴ Dospelost mjenice na određeno vrijeme po viđenju izračunava se bilo prema danu akcepta, bilo prema danu protesta,³⁵ odnosno mora se naplatiti u određenom roku nakon dana akcepta ili dana protesta. Mjenica na određeno vrijeme od dana izdanja mora se naplatiti u određenom roku (nekoliko dana, tjedana, mjeseci) od datuma izdanja ili od datuma do viđenja (akcepta). Mjenica koja glasi na jedan ili više mjeseci od dana izdanja ili do viđenja, dospijeva odgovarajućeg dana u onom mjesecu kada se ima obaviti isplata ako u tom mjesecu nema odgovarajućeg dana, onda mjenica dospijeva posljednjeg dana istoga mjeseca.³⁶ Mjenica na određeni dan mora se naplatiti na točno određeni dan ispisan na mjenici, koji ne ovisi o danu izdanja niti danu akceptiranja.

U slučaju neakceptiranja ili neisplate mjenice imatelj mjenice ima pravo na regres, odnosno pravo na isplatu mjeničnog duga prije sudskog postupka na način da obavi protest. Kod vlastite mjenice, gdje je trasant ujedno i platac, nema ni akcepta ni regresa zbog neakceptiranja, te se mjenica može podnijeti samo na protest i regres zbog neisplate a kod trasirane mjenice kada trasat odbije akcept ili isplatu mjenice, ili kada zbog stečaja prestaje sigurnost redovite naplate imatelj mjenice ima pravo na regres zbog neakceptiranja i neisplate. Imatelj mjenice može ostvariti regres protiv indosanata, trasanata i ostalih obveznika:

- o dospelosti: ako mjenica nije plaćena u cijelosti ili djelomično
- i prije dospelosti: ako je akceptiranje odbijeno, bilo potpuno ili djelomično, ako je prije ili poslije akceptiranja otvoren stečaj odnosno likvidacija nad

³²Ibidem, čl. 32., st. 1.

³³Ibidem, čl. 32., st. 2.

³⁴Ibidem, čl. 33., st. 1.

³⁵Ibidem, čl. 34., st. 1.

³⁶Ibidem, čl. 35., st. 1.

imovinom trasata, ili ako on obustavi plaćanja, makar ta obustava ne bila utvrđena sudskom odlukom, ili ako je izvršenje nad njegovom imovinom ostalo bezuspješno; ako je otvoren stečaj odnosno likvidacija nad imovinom trasanta mjenice koja se ne smije podnijeti na akceptiranje.³⁷

Djelomično ili potpuno odbijanje akceptiranja kao i djelomično ili potpuno odbijanje isplate mora se utvrditi javnom ispravom (protest zbog neakceptiranja ili zbog neisplate).³⁸ Za dobivanje te isprave potrebno je podignuti protest. Protest se podiže kod protestnog tijela ovlaštenog zakonom koje je mjesno nadležno za osobu protiv koje se podiže protest.³⁹ Protestno tijelo tada podnosi mjenicu protiv trasata i poziva ga da izvrši zahtijevanu činidbu. Za oslobađanje obveze podizanja protesta na mjenici se potpisuje klauzula "bez protesta" te time imatelj mjenice ne mora podizati protest za ostvarivanje regresa. U slučaju da tražbinu nije bilo moguće naplatiti redovitom ili regresnom isplatom pokreće se sudski spor zbog neplaćanja ili neakceptiranja. Sud na zahtjev imatelja mjenice izdaje mjenični platni nalog koji nakon isteka roka od tri dana, ako nije bilo prigovora, postaje pravomoćnim i ovršnim.⁴⁰ Imatelj mjenice tada putem ovrhe može naplatiti tražbinu.

U slučaju da d.o.o. ne podmiruje svoje ugovorom o kreditu ugovorene obveze, odnosno ne vraća kredit, banka ima pravo pokrenuti neko od ugovorenih sredstava pojačanja ugovora. Mjenica kao jedno od tih sredstava tada dolazi na naplatu te se kredit njome otplaćuje. U slučaju da trasant neisplati mjenicu banka će tražiti regres. Banka će najčešće tražiti prilikom ugovaranja kredita mjenicu sa potpisanom klauzulom "bez protesta" kako bi izbjegla dugotrajniji proces i dodatne troškove podizanja protesta. S potpisanom klauzulom banka odmah traži regres od trasanta zbog neisplate duga. Ne ostvari li banka svoja potraživanja regresnom isplatom, morat će podići sudski spor kako bi ovrhom ostvarila tražbinu. Kako bi izbjegla sudske sporove uz mjenicu Banka traži i ostale sigurnije instrumente osiguranja, te će, ako su ugovoreni, prije pokretanja mjeničnog spora pokušati ostvariti naplatu tražbine nekim drugim instrumentom, tek neuspjelim pokušajima naplate drugim instrumentima ili ako drugi instrumenti osiguranja naplate tražbine nisu ugovoreni upustit će se u sudske sporove.

³⁷Ibidem, čl. 42.

³⁸Ibidem, čl. 43., st. 1.

³⁹Ibidem, čl. 69.

⁴⁰Gorenc, V.: op.cit., str 187.

4.2.1. Proširenje odgovornosti za obveze društva s ograničenom odgovornošću putem mjenice

Zakonom o trgovačkim društvima određeno je da d.o.o. za svoje obveze odgovara svom svojom imovinom, ali članovi društva ne odgovaraju za obveze društva. Društvo kao pravna osoba podiže kredit u banci te su obveze plaćanja kredita obveza d.o.o.-a a ne članova ili vlasnika. Mjenica kao sredstvo pojačanja ugovora proširuje odgovornost obveze d.o.o.-a na članove i vlasnike na način da se oni obvezuju svojim potpisom da će u slučaju da d.o.o. nije više u mogućnosti otplaćivati tražbinu banka moći naplatiti od osobe koja se je obvezala isplatiti mjenicu. Vlasnik d.o.o.-a ili članovi su najčešće osobe koje izdaju mjenicu na svoje ime i time jamče da će otplatiti dug ako d.o.o. neće moći ispuniti tu obvezu. Time proširuju odgovornosti d.o.o. na sebe kao vlasnike jer u slučaju da d.o.o. ne otplaćuje kredit, iako prema ZTD-u ne odgovaraju za obveze društva, putem obveznopravnog odnosa koji su sklopili izdavanjem mjenice oni odgovaraju za obveze društva, te će morati isplatiti preostale ugovorene dugove d.o.o.-a s bankom. Morati će platiti tražbinu te istu mogu potraživati od d.o.o.-a ako su tako sklopili ugovor, ali ne i od banke jer su se banci mjenicom obvezali podmiriti dugovanja umjesto d.o.o.

Prema Ovršnom zakonu člankom 31. određeno je da je mjenica vjerodostojna isprava podobna za ovrhu temeljem koje vjerovnik (ovrhovoditelj) mora podnijeti prijedlog za ovrhu ne temelju vjerodostojne isprave javnom bilježniku pa će se povodom mogućeg prigovora dužnika (ovršenika) voditi parnični postupak. Članovi koji su izdali mjenicu u svrhu isplate tražbine ukoliko d.o.o. ne može otplatiti dug, odgovaraju za tu obvezu ako se sudskim postupkom dokaže da je mjenica pravovaljana i da nema opravdanih razloga za prigovor dužnika.

4.3. Zadužnica

Obična zadužnica i bjanko zadužnica određene su Ovršnim zakonom⁴¹ člancima 214., 215. i 216. Banke često koriste obje vrste zadužnice kao jedan od instrumenata osiguranja naplate potraživanja te za nju koriste i naziv Izjava o zapljeni računa. Definiiraju je kao ispravu kojom korisnik kredita, sudužnik ili jamac daju suglasnost banci da zbog naplate potraživanja može plijeniti sredstva po

⁴¹NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 na snazi od 03.08.2017.

njihovim računima koje imaju otvorene u bilo kojoj financijskoj instituciji.⁴² Zadužnica ovjerena kod javnog bilježnika dobiva snagu rješenja o ovrsi, odnosno temeljem nje se tada mogu odmah naplatiti potraživanja. Javni bilježnik koji potvrdi zadužnicu ili bjanko zadužnicu dužan je podatke propisane u članku 216. stavke 1. odmah elektroničkim putem dostaviti službi registra. Tim podacima može se koristiti samo Agencija radi provjere istinitosti zadužnica kad se na temelju njih zatraži naplata tražbina koje su u njima utvrđene.

Obična zadužnica određena je člankom 214. Ovršnog zakona kao privatna isprava potvrđena kod javnog bilježnika kojom dužnik može dati suglasnost da se radi naplate tražbine određenog vjerovnika zaplijene svi računi koje ima kod banaka te da se novac s tih računa, u skladu s njegovom izjavom sadržanom u toj ispravi, isplaćuje vjerovniku. Takva isprava izdaje se u jednom primjerku i ima učinak rješenja o ovrsi kojim se zapljenjuje tražbina po računu i prenosi na ovrhovoditelja. Na ispravi, zadužnici, ili u dodatnim ispravama uz tu ispravu, istodobno kad i dužnik ili naknadno, obvezu prema vjerovniku mogu preuzeti i druge osobe u svojstvu jamaca plateca, i to dodavanjem pisane izjave koja je po svojem sadržaju i obliku ista s izjavom dužnika.⁴³ Banka najčešće traži takvu vrstu isprave sa što više osoba, najčešće vlasnika ili članova društva, koje mogu jamčiti isplatu tražbine ako ju samo d.o.o. nije u mogućnosti vratiti ili ako u slučaju neimanja dovoljno novaca na računu d.o.o.-a procesom zapljene tog računa radi ovrhe iznos tražbine nije podmiren, te se banka tada može namiriti zapljenom računa jamaca plateca. Time se obveze društva prenose na članove društva, odnosno proširuje se odgovornost za obveze d.o.o.-a.

Bjanko zadužnica određena je člankom 215. Ovršnog zakona kao privatna isprava potvrđena kod javnom bilježnika kojom dužnik može dati suglasnost da se radi naplate tražbine čiji će iznos biti naknadno upisan u ispravi zaplijene svih računa kod banaka te da se novčana sredstva s tih računa, u skladu s njegovom izjavom sadržanom u toj ispravi, izravno s računa isplate vjerovniku koji je određen u ispravi ili koji će naknadno biti u nju upisan. Takva isprava izdaje se u jednom primjerku i, nakon što u nju bude upisan iznos tražbine i podaci o vjerovniku, ima učinak rješenja

⁴²Hrvatska poštanska banka, www.hpb.hr/glossary/zaduznica (03.06.2020.)

⁴³Ovršni zakon, čl. 214., st. 2.

o ovrsi kojim se zapljenjuje tražbina po računu i prenosi na ovrhovoditelja.⁴⁴ Bjanko zadužnicom obvezu prema vjerovniku na isti način kao i kod obične zadužnice mogu preuzeti druge osobe u svojstvu jamaca plateca.

Obična i bjanko zadužnica razlikuju se po tome što se kod bjanko zadužnice iznos tražbine ne upisuje odmah već naknadno kod dostave zadužnice Agenciji, a kod obične zadužnice iznos se upisuje odmah, te se vjerovnik kod obične zadužnice određuje odmah, a kod bjanko zadužnice može biti određen odmah ili upisan naknadno.

Zadužnica se najčešće sastavlja u 4 obrasca zadužnice, odnosno stranice, od kojih su zadnje dvije prazne, prva sadrži suglasnost dužnika, d.o.o., za zaplijenu računa radi naplate tražbine, a druga suglasnost ili suglasnosti jamaca plateca.

⁴⁴Ibidem, čl. 215., st. 1.

Primjer 5. Zadužnica

Obrazac zadužnice –stranica 1.

ZADUŽNICA

Dužnik: Tvrtka ili skraćena tvrtka/naziv/ime i prezime: <unijeti dugu ili skraćenu tvrtku precizno prepisanu iz sudskog registra ili drugog registra za pravne osobe, a ukoliko se radi o obrtniku navesti ime i prezime fizičke osobe, za OPG i slobodna zanimanja isto navesti samo ime i prezime>
Sjedište/mjesto i adresa: <unijeti sjedište pravne osobe, za obrt unijeti adresu vlasnika obrta fizičke osobe, ne sjedište obrta, za slobodna zanimanja i OPG unijeti adresu fizičke osobe>
OIB: <unijeti OIB pravne osobe, obrt, slobodna zanimanja i OPG su fizičke osobe, pa molimo unijeti OIB fizičke osobe>

DAJE SUGLASNOST

da se radi naplate tražbine Vjerovnika: Tvrtka ili skraćena tvrtka/naziv/ime i prezime:

Sjedište/mjesto i adresa:

OIB:

u iznosu glavnice od: ¹ <unijeti iznos glavnice brojkom> kn <unijeti iznos glavnice slovima u zagrada> kuna, uvećanom za² redovnu kamatu koja je promjenjiva, sukladno Načelima za utvrđivanje kamatnih stopa te načina i dinamika obračuna kamate po kreditima i depozitima (naziv banke), a koja na dan izdavanja ove isprave iznosi <unijeti visinu redovne kamate brojkom i slovima, na primjer: tromjesečni EURIBOR uvećan za kamatnu maržu od 7 (sedam) postotnih poena, minimalno 10% (deset posto)> godišnje, te i pripadajućim naknadama i troškovima;

te sa zateznom kamatom po stopi od³ u visini zakonske zatezne kamate određene za odnose iz trgovačkih ugovora, a koja je promjenjiva u skladu s propisima i trenutno iznosi 8,30% godišnje, a koja teče od dana dospijeća određenog od strane vjerovnika prilikom podnošenja zadužnice na naplatu, do namirenja, zaplijene svi računi koje ima kod banaka te da se novac s tih računa, u skladu s izvjavom sadržanom u ovoj zadužnici, isplaćuje vjerovniku.

Vjerovnik je ovlašten sam odrediti opseg ili vrijeme ispunjenja tražbine prilikom podnošenja zadužnice na naplatu, odnosno u prijedlogu za provedbu ovrhe ili prijedlogu za ovrhu.

Ova zadužnica izdaje se u jednom primjerku i ima učinak rješenja o ovrsi kojim se zapljenjuje tražbina po računu i prenosi na ovrhovoditelja po proteku roka od 80 dana od dana kada je isprava dostavljena Financijskoj agenciji (u daljnjem tekstu: Agencija), ako Agencija u tom roku ne zaprimi drukčiju odluku suda.

Na ovoj zadužnici ili u dodatnim ispravama uz ovu zadužnicu, istodobno kad i dužnik ili naknadno, obvezu prema vjerovniku mogu preuzeti i druge osobe u svojstvu jamaca plataca, davanjem pisane izjave koja je po svojem sadržaju i obliku ista s izvjavom dužnika.

Ovu zadužnicu Agenciji dostavlja vjerovnik u izvorniku s učincima dostave sudskog rješenja o ovrsi izravno, putem davatelja poštanskih usluga preporučenom poštanskom pošiljkom s povratnicom neposrednom dostavom ili preko javnoga bilježnika.

Vjerovnik može svoja prava iz ove zadužnice prenositi ispravom na kojoj je javno ovjerenjen njegov potpis na druge osobe, koje u tom slučaju stječu prava koja je po ovoj zadužnici imao vjerovnik.

Na temelju isprava iz članka 214. stavak 1. i 2. Ovršnog zakona, vjerovnik može po svom izboru zahtijevati na način propisan Ovršnim zakonom od Agencije naplatu svoje tražbine od dužnika ili jamaca plataca, ili i od dužnika i jamaca plataca.

Vjerovnik može od Agencije zahtijevati da mu vrati ovu zadužnicu ako njegova tražbina nije u cijelosti namirena. U tom će slučaju Agencija naznačiti na ovoj zadužnici iznos troškova, kamata i glavnice koji je naplaćen. Ako je vjerovnik u cijelosti namirio svoju tražbinu prema ispravi iz članka 214. stavak 1. i 2. Ovršnog zakona, Agencija će obavijestiti o tome dužnika ili jamca platca i na njegov mu je zahtjev predati.

Isprave iz članka 214. stavka 1. i 2. Ovršnog zakona imaju svojstvo ovršnih isprava na temelju kojih se može tražiti ovrha protiv dužnika ili jamaca plataca na drugim predmetima ovrhe.

Dužnik odnosno jamac platca je suglasan i pristaje da mu javni bilježnik, nakon potvrde, izda izvornik ove zadužnice u skladu s odredbom članka 50. stavak 2. Zakona o javnom bilježništvu („Narodne novine“ 78/83., 28/84., 162/88., 18/07., 75/09., 120/16.).

Mjesto i datum izdavanja

Potpis dužnika

Napomena: Iznos tražbine upisuje se slovima i brojevima. Ostali brojevi i datumi upisuju se samo brojevima. Rođeno ime i datum rođenja se ne upisuju. Prazna mjesta u tekstu nije potrebno popuniti crtama.

¹ Upisati tražbinu u kunama ili u kunama uz valutu klauzulu ili u stranoj valuti, brojkom i slovima.

² Upisati ugovorne kamate i ostale sporedne tražbine ako ih ima, ili upisati riječi "bez uvećanja"

³ Upisati stopu zatezne kamate

Jamac platca: Tvrtka ili skraćena tvrtka/naziv/ime i prezime: _____

 Sjedište/mjesto i adresa: _____

 OIB: _____

DAJE SUGLASNOST

da se radi naplate tražbine vjerovnika iz ove zadužnice zaplijene svi moji računi kod banaka te da se novac s tih računa, u skladu s mojom izjavom sadržanom u ovoj zadužnici, isplaćuje vjerovniku. _____

Mjesto i datum izdavanja: _____ Potpis jamca platca: _____

Jamac platca: Tvrtka ili skraćena tvrtka/naziv/ime i prezime: _____

 Sjedište/mjesto i adresa: _____

 OIB: _____

DAJE SUGLASNOST

da se radi naplate tražbine vjerovnika iz ove zadužnice zaplijene svi moji računi kod banaka te da se novac s tih računa, u skladu s mojom izjavom sadržanom u ovoj zadužnici, isplaćuje vjerovniku. _____

Mjesto i datum izdavanja: _____ Potpis jamca platca: _____

Jamac platca: Tvrtka ili skraćena tvrtka/naziv/ime i prezime: _____

 Sjedište/mjesto i adresa: _____

 OIB: _____

DAJE SUGLASNOST

da se radi naplate tražbine vjerovnika iz ove zadužnice zaplijene svi moji računi kod banaka te da se novac s tih računa, u skladu s mojom izjavom sadržanom u ovoj zadužnici, isplaćuje vjerovniku. _____

Mjesto i datum izdavanja: _____ Potpis jamca platca: _____

Izvor: Privredna Banka Zagreb

Izvornik isprave, odnosno običnu zadužnicu ili bjanko zadužnicu u koju je naknadno upisan iznos tražbine i vjerovnik, vjerovnik dostavlja Agenciji s učincima dostave sudskog rješenja o ovrsi izravno, putem davatelja poštanskih usluga preporučenom poštanskom pošiljkom s povratnicom neposrednom dostavom ili preko javnog bilježnika. Dostavom bjanko zadužnice Agenciji zapljenjuje se tražbina po računu i

prenosi na vjerovnika. Dostavom obične zadužnice vjerovnik može po svom izboru od Agencije tražiti naplatu tražbine od dužnika ili jamaca plateca, ili i od dužnika i jamaca plateca. S obzirom da se obična zadužnica ispisuje na iznos cijele tražbine unaprijed banka kao vjerovnik može birati hoće li se naplatiti od svih ili pojedinačno ovisno o troškovima koje je ostvarila, a kod bjanko zadužnice ne treba birati naknadno jer je već odabrala kod ispisivanja iznosa tražbine.

4.3.1. Proširenje odgovornosti za obveze društva s ograničenom odgovornošću putem zadužnice

Dodatnim ispravama ili na ispravi obvezu d.o.o.-a prema vjerovniku, odnosno obvezu o isplati tražbine banci mogu preuzeti i druge osobe, najčešće su to članovi društva, u svojstvu jamaca plateca. Te osobe time odgovaraju za obveze d.o.o. i proširuju odgovornosti na sebe kao članove društva koji inače prema zakonskoj odredi ZTD ne odgovaraju za obveze društva. S obzirom da društvo s ograničenom odgovornošću traži kredit u banci, njegova je odgovornost kao pravne osobe otplaćivati ga, a bez zadužnica ili suglasnosti članova banka ne bi imala zakonsku osnovu potraživati tražbinu od članova društva, već samo od društva. Ovršnim zakonom određeno je da za razliku od mjenice, po zadužnici se odmah pokreće postupak prisilne naplate jer ima učinak rješenja o ovrsi, odnosno kada vjerovnik (banka) utvrdi da d.o.o. ne može više otplaćivati dug, dostavlja zadužnicu Agenciji te se iznos tražbine zapljenjuje sa računa člana koji je izdao zadužnicu u svrhu otplate tražbine ukoliko d.o.o. ne može više otplaćivati kredit i prenosi se na vjerovnika. Član je izdavanjem zadužnice proširio svoju odgovornost za obveze društva i ne može ne odgovarati za obvezu otplate kredita jer se je zadužnicom tako obvezao.

4.4. Jamstvo

Jamstvo je ugovor kojim se jamac obvezuje prema vjerovniku da će ispuniti valjanu i dospjelu obvezu dužnika, ako to dužnik ne učini.⁴⁵ Jamac je pojedinac, institucija ili neko drugo tijelo koje zajedno s osobom koja podiže kredit i koja je ujedno glavni dužnik, jamči banci za redovitu otplatu kredita, odnosno daje pravo banci da u slučaju neredovite otplate kredita od strane glavnog dužnika, banka može otplatu tražiti od njega kao jamca ili jamaca ako ih je više. Jamac nadopunjava neki od uvjeta u kreditu koje dužnik samostalno ne zadovoljava. Jamstvo se koristi kao

⁴⁵Zakon o obveznim odnosima, čl. 104.

instrument osiguranja kod ugovora o kreditu kojim banka pojačava svoju poziciju vjerovnika u tom obveznopravnom odnosu, odnosno osigurava si naplatu duga od trećih osoba u slučaju da glavni dužnik nije u mogućnosti vratiti dug.

Značajka jamstva je akcesornost jer jamstvo se može dati samo za valjanju obvezu glavnog dužnika, odnosno bez postojanja te obveze ne može nastati obveza jamca, a ako obveza glavnog dužnika nije niti nastala ili je prestala, ne može se pojačati jamstvom. Ugovor o jamstvu mora biti u pisanom obliku jer samo ako je jamac izjavu o jamčenju učinio u pisanom obliku ugovor o jamstvu ga obvezuje na ispunjenje obveze glavnog dužnika.

Člankom 108. ZOO-a određeno je za koje se obveze može dati jamstvo. Određeno je da se jamstvo može dati za svaku pravovaljanu obvezu, bez obzira na njezin sadržaj. Može se jamčiti i za uvjetnu obvezu, a i za određenu buduću obvezu, ali se jamstvo za buduću obvezu može opozvati prije nego što obveza nastane, ako nije predviđen rok u kojem ona treba nastati. Jamstvo se može dati i za obvezu nekog drugog jamca(jamčev jamac).

Istim zakonom je određen i opseg jamčeve odgovornosti. Jamčeva obveza ne može biti veća od obveze glavnog dužnika, a ako je ugovoreno da bude veća, ona se svodi na mjeru dužnikove obveze.⁴⁶ Time jamac ne može banci odgovarati za iznos veći od onog koji je banka ugovorom o kreditu dogovorila s d.o.o. kao glavnim dužnikom ili koji potražuje od glavnog dužnika. Jamac odgovara za ispunjenje cijele obveze za koju je jamčio, ako njegova odgovornost nije ograničena na neki njezin dio ili na drugi način podvrgnuta lakšim uvjetima,⁴⁷ odnosno iznos za koji jamac odgovara ili jamči može biti i manji od iznosa koji glavni dužnik duguje banci. On je dužan naknaditi potrebne troškove koje je vjerovnik učinio radi naplate duga od glavnog dužnika i ako nije drugačije ugovoreno, odgovara za svako povećanje obveze koje bi nastalo dužnikovim zakašnjenjem ili dužnikovom krivnjom, te je odgovoran samo za one ugovorne kamate koje su dospjele nakon sklapanja ugovora o jamstvu.⁴⁸

⁴⁶Ibidem, čl. 109., st. 1.

⁴⁷Ibidem, čl. 109., st. 2.

⁴⁸Ibidem, čl. 109., st. 3., 4. i 5.

Razlikujemo tri vrste jamstva: supsidijarno jamstvo, solidarno jamstvo i podjamstvo. Supsidijarno jamstvo podrazumijeva da vjerovnik od jamca može zahtijevati ispunjenje obveze ako je glavni dužnik ne ispuni u roku određenom u pisanom pozivu⁴⁹, ali ne prije nego što je ispunjenje obveze tražio od glavnog dužnika. Iznimno vjerovnik može zahtijevati ispunjenje od jamca iako nije prije toga pozvao glavnog dužnika na ispunjenje obveze, ako je očito da se iz sredstava glavnog dužnika ne može ostvariti njeno ispunjenje ili ako je glavni dužnik pao pod stečaj.⁵⁰ Supsidijarno jamstvo karakterizira vjerovnikovo traženje podmirivanja tražbine od jamca tek kad je najprije zatražio podmirivanje obveze od glavnog dužnika i/ili utvrdio da glavni dužnik nije u mogućnosti podmiriti dug. Banka će u slučaju da glavni dužnik ne ispuni svoju obvezu na vrijeme, o tome obavijestiti jamca, inače će odgovarati za štetu koju bi jamac zbog toga pretrpio, a u slučaju da se kašnjenje nastavlja i pritom banka i glavni dužnik (d.o.o.) ne uspiju dogovoriti daljnju otplatu najduže u roku od dva mjeseca, banka je dužna obavijestiti jamca o stanju duga i ostaviti mu rok od 15 dana od slanja obavijesti da tu obvezu podmiri. S obzirom da banka ima pravo na uvid financijskih izvještaja d.o.o.-a može, ako je pregledom utvrđeno da dužnik nije u mogućnosti vratiti dug ili je u stečaju, zahtijevati ispunjenje obveze od jamca bez da prije toga pozvao d.o.o. na ispunjenje obveze.

Solidarno jamstvo znači da se je jamac obvezao kao jamac platca i tada odgovara vjerovniku kao glavni dužnik za cijelu obvezu i vjerovnik može zahtijevati njezino ispunjenje bilo od glavnog dužnika bilo od jamca ili od obojice istovremeno.⁵¹ Supsidijarnim jamstvom jamac preuzima istu odgovornost za otplatu duga u isto vrijeme kao i glavni dužnik, kako vjerovnik odluči. Banka u slučaju da glavni dužnik ne ispunjuje obvezu na vrijeme solidarnim jamstvom može od solidarnog jamca (jamca platca) tražiti ispunjenje obveze i prije nego što je isto tražila od glavnog dužnika ili u isto vrijeme kad i od dužnika koji je tražio kredit.

Podjamstvo podrazumijeva namirivanje duga vjerovniku od strane jamčevog jamca (podjamca), koji odgovara banci u visini obveze jamca. Obveza jamca, kako smo prethodno ustvrdili kod opsega jamčeve odgovornosti, ne mora se poklapati s

⁴⁹Ibidem, čl. 111., st. 1.

⁵⁰Ibidem, čl. 111., st. 2.

⁵¹Ibidem, čl. 111., st. 3.

obvezom glavnog dužnika, već može biti manja. Kod podjamstva vjerovnik se najprije namiruje od dužnika i od jamca, a tek potom od podjamca.

Ako je za podmirivanje duga vjerovniku glavni dužnik naveo više jamaca, oni odgovaraju solidarno bez obzira jesu li jamčili zajedno ili se svaki od njih prema vjerovniku obvezao odvojeno, osim ako je ugovorom njihova odgovornost uređena drugačije.⁵² Ako je jedan od njih podmirio dospjelu tražbinu, ima pravo zahtijevati od ostalih jamaca da mu svaki naknadi dio koji pada na njega,⁵³ odnosno ima pravo na regres. Jamac koji je isplatio vjerovniku njegovu tražbinu može zahtijevati od dužnika da mu naknadi sve što je isplatio za njegov račun, a i kamate od dana isplate, te ima pravo na naknadu troškova nastalih u sporu s vjerovnikom od časa kad je obavijestio dužnika o tom sporu, a i na naknadu štete ako bi je bilo.⁵⁴ Jamac tada postaje novim vjerovnikom koji ima pravo namiriti se glavnog dužnika. Banke predlažu da kako bi smanjili rizike da jamci ovise o ponašanju glavnog dužnika, prije nego što se netko odluči biti jamac prethodno ugovori s glavnim dužnikom osiguranje koje će mu omogućiti da pokrije svoje troškove bude li morao plaćati dužnikove obveze, primjerice zadužnicu ili sl., na sličan način kao što i banke traže instrumente osiguranja kod ugovaranja kredita radi osiguranja povrata danog kredita.

4.4.1. Proširenje odgovornosti za obveze društva s ograničenom odgovornošću putem jamstva

Jamstvo podrazumijeva uključivanje treće osobe ili osoba, jamca, koji se obvezuje ispuniti obvezu dužnika ako je dužnik ne ispuni. Time za obveze društva kao dužnika koji je banci kao vjerovniku dužan podmiriti tražbinu, u slučaju da d.o.o. ne ispuni obvezu, prenose na jamca koji se ugovorom o jamstvu obvezao na ispunjenje obveze. Zato što treća osoba odgovara za obveze d.o.o.-a, koji prema ZTD-u za svoje obveze odgovara sam kao pravna osoba, dolazi do proširenja odgovornosti za obveze d.o.o.-a na treću osobu, jamca. Jamac ima zakonsko pravo podmirenu tražbinu banci tražiti od d.o.o. da mu je isplati.

⁵²Ibidem, čl. 112.

⁵³Ibidem, čl. 125.

⁵⁴Ibidem, čl. 120.

4.5. Sudužništvo

Sudužništvo je slično jamstvu sa razlikom da sudužnik povećava kreditnu sposobnost korisnika kredita, odnosno korisnik kredita može od banke dobiti viši iznos kredita nego što bi ga dobio sam, na način da se zbroje visine primanja dužnika i sudužnika, dok jamstvo ne povećava kreditnu sposobnost korisnika kredita, već samo predstavlja dodatno osiguranje naplate, odnosno osiguranje da će u slučaju da korisnik kredita ne plaća dug, jamac taj dug podmiriti vjerovniku. Sudužnik može biti pojedinac, institucija ili neko drugo tijelo koje zajedno s korisnikom kredita solidarno odgovara banci za otplatu kredita. Sudužnik je solidarni dužnik i banci najčešće dostavlja kao i korisnik kredita neku dodatnu vrstu instrumenata osiguranja kojom osigurava banci naplatu cijele ili najčešće dijela tražbine, primjerice mjenicu ili zadužnicu. Kao sudužnik d.o.o.-a najčešće se javljaju povezana društva ili vlasnici društva koji pristaju na sudužništvo i pritom daju dodatni instrument osiguranja u svrhu povećanja kreditne sposobnosti društva i otplate tog dijela duga za koji se iznos kredita povećao, a ne samo za osiguranje naplate tražbine u slučaju da glavni dužnik ne podmiruje tražbinu. Svaki dužnik solidarne obveze odgovara vjerovniku za cijeli dug i vjerovnik može zahtijevati njegovo ispunjenje od koga hoćesve dok ne bude potpuno ispunjen, ali kad jedan dužnik ispuni dug, obveza prestaje i svi se dužnici oslobađaju.⁵⁵ Dužnik koji je ispunio obvezu ima pravo zahtijevati od svakog sudužnika da mu naknadi dio duga koji pada na njega.⁵⁶ Ako nije što drugo ugovoreno ili inače ne proizlazi iz pravnih odnosa sudionika u poslu, na svakog dužnika dolazi jednak dio duga, ali ako je solidarna obveza osnovana u isključivom interesu jednoga solidarnog dužnika, on je dužan naknaditi cijeli iznos duga sudužniku koji je namirio vjerovnika.⁵⁷ Banka može cijeli iznos tražbine naplatiti od sudužnika u slučaju da korisnik kredita ne podmiruje obvezu, ali sudužnik ima pravo od glavnog dužnika zahtijevati da mu naknadi dio duga koji je umjesto njega platio.

⁵⁵Ibidem, čl. 43. st. 1.

⁵⁶Ibidem, čl. 52. st. 1.

⁵⁷Ibidem, čl. 53.

4.5.1. Proširenje odgovornosti za obveze društva s ograničenom odgovornošću putem sudužništva

Sudužnik odgovara vjerovniku za obveze d.o.o. tako da banka kao vjerovnik ima pravo od njega tražiti namirenje cijelog duga u slučaju da d.o.o. ne podmiruje obveze. Znači sudužnik kao treća osoba koja ZTD-om inače ne odgovara za obveze d.o.o. putem sklapanja sudužništva odgovara za te obveze.

4.6. Zapljenjena plaće

Zapljenjena plaće je suglasnost sudužnika za zapljenu primanja u svrhu otplate kredita. Koristi se kao instrument osiguranja ugovora o kreditu kojim si banka osigurava naplatu tražbine. Ukoliko društvo s ograničenom odgovornošću kao glavni dužnik podigne kredit u banci te ga više nije u mogućnosti otplaćivati, banka može na temelju te suglasnosti zaplijenti plaću osobe koja je tom suglasnosti jamčila i dozvolila, u visini iznosa tražbine. Osoba sudužnik koja daje takvu suglasnost može biti bilo koja osoba a najčešće su to članovi društva.

4.6.1. Proširenje odgovornost za obveze društva s ograničenom odgovornošću putem zapljene plaće

Osoba koja daje suglasnost najčešće je član društva koji njome na sebe proširuje odgovornosti za obveze društva jer prema ZTD-u on kao član ne odgovara za obveze d.o.o.-a, odnosno suglasnošću o zapljenoj plaći u slučaju da d.o.o. ne može vratiti tražbinu, on odgovara za tu obvezu.

4.7. Bankarska garancija

Bankarska garancija je svaka pisana obveza na plaćanje, bez obzira kako je nazvana, kojom se banka (garant) obvezuje da će na pisani zahtjev korisnika ovome isplatiti određeni novčani iznos ako je udovoljeno uvjetima iz garancije.⁵⁸ Bankarska garancija je samostalna obvezaneovisna o osnovnom poslu u vezi s kojim je izdana, pa i u slučaju da se taj posao u njoj spominje.⁵⁹ Bankarska garancija je instrument osiguranja kojim se osigurava da će glavni dužnik izvršiti svoju ugovorenu obvezu prema banci s kojom je sklopio ugovor o kreditu, a u slučaju neizvršenja te obveze ili neurednog izvršenja obveze banka koja izdaje garanciju (garant) jamči da će banci s

⁵⁸Ibidem, čl. 1039., st. 1.

⁵⁹Ibidem, čl. 1039., st. 2.

kojom je glavni dužnik sklopio ugovor o kreditu (korisniku garancije) platiti iznos na koji garancija glasi, odnosno izvršiti obvezu umjesto glavnog dužnika (nalogodavca). Odnosno garant jamči korisniku garancije izvršenje obveze svog nalogodavca. Garancije su bezuvjetne, neopozive i plative na prvi poziv korisnika garancije. Korisnik garancije osigurava naplatu svog potraživanja, a glavni dužnik osigurava izvršenje naplate iz garancije isključivo u skladu s uvjetima garancije.

Dvije su vrste garancija koje banke izdaju: činidbene i platežne garancije. Činidbene garancije osiguravaju razne činidbene obaveze poput izvršenja posla i/ili ugovorne obveze, otklanjanje nedostataka tijekom garantnog perioda, izvršenje isporuke robe i sl., a platežne garancije osiguravaju obvezu plaćanja koja može nastati na temelju kupoprodaje robe ili usluge, otplate glavnice kredita i pripadajućih kamata, plaćanje zakupa ili najma, podmirjenja carinskih obveza i sl.⁶⁰ Prema tome kao instrument osiguranja kod kredita društvo treba predložiti platežnu garanciju za uredno vraćanje kredita.

Za odobravanje izdavanja garancije potrebno je uz zahtjev dostaviti i svu statusnu i financijsku dokumentaciju, te kao osiguranje mjenicu, zadužnicu, zalog ili druge uobičajene instrumente osiguranja. Banka garant se time osigurava da će u slučaju kada mora podmiriti tražbinu glavnog dužnika od istog moći naplatiti za iznos koji je isplatila korisniku garancije.

Banka vjerovnik će se tako u slučaju da d.o.o. ne vraća kredit moći naplatiti od druge banke garanta koji je jamčio da će platiti obveze umjesto d.o.o.-a, a d.o.o. je dužan na način kako je dogovorio prilikom izdavanja garancije vratiti banci garantu iznos koji je platila umjesto njega.

4.7.1. Proširenje odgovornosti za obveze društva s ograničenom odgovornošću bankarskom garancijom

Uključenjem treće osobe, banke garanta, u ugovor o kreditu kao osobe koja će namiriti obvezu d.o.o.-a proširuje se odgovornost za obveze društva na garanta. Garant izdavanjem garancije na sebe preuzima obvezu prema banci koja je odobrila kredit d.o.o.-u, te u slučaju da d.o.o. ne podmiruje obveze, garant će ih podmiriti u iznosu na koji glasi garancija i kasnije se naplatiti na način ugovoren kod sklapanja

⁶⁰Zagrebačka banka, www.zaba.hr/home/mali-poduzetnici/garancija#pan3 (06.07.2020.)

garancije. Garant kod izdavanja garancije traži instrumente osiguranja od d.o.o.-a, a time i od članova društva, najčešće mjenicu, zadužnicu ili zalog te time proširuje odgovornost za obveze d.o.o.-a i na same članove društva koji su nekim instrumentom osiguranja jamčili podmirenje iznosa garancije garantu. Članovi time ne preuzimaju obvezu otplate kredita koja je bila prva obveza društva, već tu obvezu preuzima garant, a članovi preuzimaju obvezu otplate garancije.

S obzirom da d.o.o. nije bio u mogućnosti otplatiti kredit banci pretpostavlja se da nije bio u mogućnosti ni vratiti garanciju, pa teret otplate garancije pada na članove koji su predložili neki od instrumenata osiguranja kojim su osigurali povrat iznosa garancije garantu. Osobe koje su otplatile garanciju imaju pravo od d.o.o.-a potraživati iznos koji su isplatile primjenom zakona propisanog za određeni instrument osiguranja na način koji su i ako su ugovorile.

4.8. Garancija HAMAG-BICRO

HAMAG-BICRO je Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije koja poduzetnicima pruža podršku kroz sve razvojne faze poslovanja, od istraživanja i razvoja ideje do komercijalizacije i plasmana na tržište. Potiče osnivanje i razvoj subjekata malog gospodarstva, ulaganje u malo gospodarstvo, financiranje poslovanja i razvoj subjekata malog gospodarstva kreditiranjem i davanjem jamstva i davanjem potpora za istraživanje, razvoj i primjenu suvremenih tehnologija. Bavi se pružanjem financijskih potpora inovativnim i tehnološki usmjerenim tvrtkama u Hrvatskoj.

Garancija HAMAG-BICRO zapravo je jamstvo HAMAG-BICRO-a kojim on jamči kreditoru do određenog postotka glavnice kredita, najčešće 50% za poduzetnike koji posluju duže od dvije godine, a do 80% za početnike. HAMAG-BICRO je namijenjen poduzetnicima koji imaju kvalitetne poslovne ideje, a koji ne ispunjavaju uvijete poslovnih banaka u pogledu vrijednosti instrumenata osiguranja povrata kredita⁶¹, odnosno instrumenti koje društvo posjeduje nemaju dovoljnu jačinu, nisu dovoljni da bi banka na temelju njih sebi sa sigurnošću osigurala povrat kredita, ali su dovoljni HAMAG-BICRO-u da na temelju njih jamči banci podmirenje obveze ili dijela obveze te društvu time omogućuje da dobije kredit.

⁶¹HAMAG-BICRO, www.hamagbicro.hr, (07.07.2020.)

Zahtjev za jamstvo i dodatnu dokumentaciju HAMAG-BICRO-u dostavlja banka nakon obrade zahtjeva za kredit u koji je društvo navelo da želi koristiti jamstvo HAMAG-BICRO-a jer nema dovoljno instrumenata osiguranja i nakon donošenja odluke o odobrenju kredita. Poduzetnici početnici, gospodarski subjekti koji posluju kraće od dvije godine, mogu najprije dobiti jamstvo HAMAG-BICRO-a pa ga predati banci i to se naziva predjamstvo ili pismo namjere koje u slučaju da poduzetnik nađe kreditora koji će mu odobriti kredit u roku od 6 mjeseci od dobivanja pisma namjere, ono se pretvara u jamstvo bez ponovne obrade zahtjeva. HAMAG BICRO može i odbiti zahtjev za jamstvo ako su šanse za uspjeh projekta slabe ili ako poduzetnik ne ispunjava uvjete jamstva HAMAG BICRO-a.

Garancija HAMAG-BICRO je dodatan instrument osiguranja, što znači da društvo banci dostavlja i druge instrumente osiguranja koje banka smatra potrebnima za odobrenje kredita, a na koje se HAMAG BICRO može upisati kao upisnik drugog reda. Što znači da ukoliko banka odluči podmiriti svoju tražbinu garancijom HAMAG-BICRO-a, HAMAG BICRO može potraživati iznos koji je platio banci od društva ili članova društva njihovom zadužnicom koju je tražio prilikom odobrenja zahtjeva ili bilo kojim drugim instrumentom osiguranja koje društvo navelo kod banke kao osiguranje naplate tražbine.

4.8.1. Proširenje odgovornosti za obveze društva s ograničenom odgovornošću garancijom HAMAG-BICRO

HAMAG BICRO garancijom ima ulogu jamca i kao takav odgovara za dio tražbine u slučaju da d.o.o. ne vraća kredit, odnosno preuzima obvezu ili dio obveze na sebe, može se reći proširuje odgovornost d.o.o.-a na sebe kao jamca.⁶² Uz zahtjev za jamstvo društvo ili članovi društva moraju predati HAMAG-BICRO-u zadužnicu te time za obvezu vraćanja iznosa za koji je HAMAG BICRO jamčio banci HAMAG BICRO-u odgovara najprije društvo a potom i članovi ako društvo nije u mogućnosti isplatiti jamčeni iznos. Dakle obveza društva s ograničenom odgovornošću prelazi ili se proširuje na članove društva koji su na svoje ime predali zadužnicu. HAMAG BICRO kao upisnik drugog reda ima pravo namiriti svoje potraživanje instrumentima osiguranja na koje se upisao i koje su društvo, članovi društva, povezano društvo ili

⁶²O tome opširnije cf. supra 4.3.1. Proširenje odgovornosti društva s ograničenom odgovornošću putem jamstva

sl. dostavili banci prilikom odobravanja kredita. Ako se ispostavi da tim instrumentima osiguranja za obvezu d.o.o. samo odgovaraju treće osobe (članovi, povezano društvo, jamci, sudužnici i sl.) ili d.o.o. i treće osobe možemo reći da se odgovornost za obveze d.o.o.-a proširila.

Garancijom HAMAG BICRO-a ne proširuje se odgovornost za obveze društva na članove prema banci, već prema banci odgovara HAMAG BICRO kao jamac, a na članove se proširuje odgovornost za obvezu društva prema HAMAG BICRO-u jer članovi odgovaraju za obvezu vraćanja iznosa tražbine koji HAMAG BICRO potražuje od društva i za koji je garancijom jamčio i isplatio banci ako d.o.o. ne može vratiti taj iznos, jer su se određenim instrumentom osiguranja tako obvezali, bilo zadužnicom ili drugim sredstvom na koje HAMAG-BICRO ima pravo kao upisnik drugog reda.

4.9. Cesija

Cesija ili ustup tražbine jest prijenos otuđive tražbine (potraživanja) od dosadašnjeg vjerovnika (cedenta) na novog vjerovnika (cesionara), a dužnik (cessus) ostaju isti.⁶³ Vjerovnik može ugovorom sklopljenim s trećim prenijeti na ovoga svoju tražbinu, osim one čiji je prijenos zabranjen zakonom ili koja je strogo osobne naravi, ili koja se po svojoj naravi protivi prenošenju na drugoga.⁶⁴ Ugovor o ustupanju nema učinak prema dužniku ako su on i vjerovnik ugovorili da ovaj neće moći prenijeti tražbinu na drugoga ili da je neće moći prenijeti bez dužnikova pristanka.⁶⁵

Cesija kao instrument osiguranja može imati dva značenja: cesija kao pristanak da banka odabere novog vjerovnika i cesija kao ustup potraživanja dužnikovog dužnika.

Cesija kao pristanak je pismeni pristanak dužnika da banka može primijeniti cesiju jer prema ZOO-u cesija mora biti dozvoljena od strane dužnika. Cesijom banka koja daje kredit (cedent) ima pravo ugovor o kreditu sklopljen s dužnikom prenijeti na drugog vjerovnika (cesionara) i time obveza dužnika (cessusa) prelazi na drugog vjerovnika, odnosno dužnik ostaje dužnik, prava i obveze sklopljene ugovorom ostaju nepromijenjene, samo što dužnik nije više dužan banci u kojoj je podigao kredit već novom vjerovniku kojeg je banka odabrala i na kojeg je ustupila tražbinu.

⁶³Gorenc, V.: op. cit. , str 43.

⁶⁴Zakon o obveznim odnosima, čl. 80., st. 1.

⁶⁵Ibidem, čl. 80., st. 2.

Cesija dužnikovog dužnika ili ustup umjesto ispunjenja ili radi ispunjenja je posebni slučaj ustupa tražbine propisan člankom 88. ZOO. Njime ustup umjesto ispunjenja nastaje kad dužnik umjesto svoje obveze ustupi vjerovniku svoju tražbinu ili jedan njezin dio, sklapanjem ugovora o ustupanju (cesiji) dužnikova se obveza gasi do iznosa ustupljene tražbine, ali kad dužnik ustupi svome vjerovniku tražbinu samo radi ispunjenja, njegova se obveza gasi, odnosno smanjuje tek kad vjerovnik naplati ustupljenu tražbinu. Dužnik vjerovniku ustupa tražbinu koju ima prema nekom trećem svojem dužniku, odnosno potraživanje koje dužnik potražuje od svog dužnika prosljeđuje svom vjerovniku, kako bi se oslobodio svoje obveze podmirenja tražbine. Ugovorom o cesiji koji je d.o.o. (dužnik banke) sklopio s nekom osobom koja je njemu dužna ima pravo promijeniti vjerovnika, što znači da će u slučaju da želi otplatiti kredit ili dio kredita moći svom dužniku promijeniti vjerovnika te će njegov dužnik postati dužnik banci za iznos tražbine koju je bio dužan d.o.o.-u, a d.o.o. će ili upotpunosti otplatiti kredit ili djelomično, ovisno o visini tražbine koju je d.o.o. potraživao od svog dužnika i tražbine koju je banka potraživala od d.o.o.-a. Društvo banci dostavlja cesiju potraživanja koju je sklopio sa svojim dužnikom kao instrument osiguranja, odnosno mogućnost da se ustupom tražbine potraživanje koje d.o.o. potražuje od svog dužnika može prenijeti na banku kao novog vjerovnika.

4.9.1. Proširenje odgovornosti za obveze društva s ograničenom odgovornošću cesijom

Ustupom tražbine dužnik banke (d.o.o.) koji je prema svom dužniku vjerovnik prenosi potraživanje od svog dužnika na svog vjerovnika, banku. Time banka postaje novi vjerovnik dužnika svog dužnika, moglo bi se reći dužnikovog dužnika, i ta osoba otplaćuje dug društva u iznosu koji je bila dužna društvu i prema pravima koje je dogovorila s društvom. Može se reći da se odgovornost za obvezu društva prenosi na treću osobu i da treća osoba odgovara za obveze društva te se stoga i proširuje odgovornost za obveze d.o.o. na tu osobu putem ugovora o cesiji koju je ta osoba sklopila s d.o.o.-om. Cesija dakle u sebi sadrži pravo odgovaranja za obveze osobe koja je prema ugovoru o cesiji vjerovnik od strane koja je u tom ugovoru dužnik u iznosu koji je taj dužnik dužan vjerovniku, a vjerovnik ima pravo ustupiti tražbinu drugom vjerovniku u svrhu ispunjenja svoga duga ili dijela svoga duga.

4.10. Zalog

Zalog je određen Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima⁶⁶ u dijelu založnog prava. Založno pravo je ograničeno stvarno pravo na određenoj stvari (zalogu) koje ovlašćuje svog nositelja (založnog vjerovnika) da određenu tražbinu, ne bude li mu o dospijeću ispunjena, namiri iz vrijednosti te stvari, ma čija ona bila, a njezin svagdašnji vlasnik (založni dužnik) dužan je to trpjeti.⁶⁷ Založno pravo ne može se odvojiti od zaloga koji opterećuje, pa tko na bilo kojem pravnom temelju stekne zalog, stekao ga je opterećenoga založnim pravom, ako zakonom drukčije nije određeno.⁶⁸

Zalog je ugovor kojim se dužnik obvezuje prema vjerovniku da će mu predati neku stvar kako bi mogao naplatiti tražbinu ako ona ne bude isplaćena. Vjerovnik može založene predmete prodati i tako namiriti svoju tražbinu, ali samo u slučaju da dužnik ne ispunjava svoju obvezu vraćanja tražbine u dogovorenom roku.

Zalog je instrument osiguranja kojim banka osigurava naplatu svoje tražbine od dužnika u slučaju neispunjenja obveze vraćanja kredita primjenom založnog prava. Tim pravom omogućuje si sigurnu naplatu svojih potraživanja, odnosno ima pravo pljenidbe imovine dužnika koju je dužnik opteretio zalogom. Člankom 301. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima određen je odnos tražbine i založnog prava na način da se založnim pravom osigurava namirenje iz vrijednosti zaloga određene novčane tražbine, ili tražbine kojoj je vrijednost izražena u novcu, odnosno određena tražbina kojoj su određeni vjerovnik i dužnik, pravni temelj i visina ili barem najviši iznos do kojeg se osigurava zalogom. Dakle zalogom se osigurava namirenje tražbine u cijelosti ili dio tražbine u visini vrijednosti imovine dane u zalog. Tim člankom istog zakona određeno je da se založnim pravom ujedno osigurava i namirivanje iz vrijednosti zaloga sporednih tražbina, kamata, troškova za očuvanje stvari i troškova naplate tražbine, dakle banka ima pravo iz zaloga naplatiti svoju štetu koja je nastala uslijed dužnikova neispunjavanja obveze otplate kredita.

⁶⁶NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14

⁶⁷Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, čl. 297., st. 1.

⁶⁸Ibidem, čl. 299., st. 1.

Založnim pravom može biti opterećena pojedinačno pokretna ili nepokretna stvar sposobna za unovčenje, kao i idealni dio takve stvari, može biti opterećeno i pojedinačno određeno imovinsko pravo koje je prikladno da vjerovnik iz njega namiri svoju tražbinu.⁶⁹Banke kao instrument osiguranja ugovora o kreditu prihvaćaju zalog na nekretninama, pokretninama, dionicama najčešće drugog poduzeća u vlasništvu vlasnika društva, zalog na poslovnom udjelu, zalog na udjelima u investicijskom fondu i zalog na novčanom depozitu. Da bi zalog bio valjan, on mora biti ovjeren kod javnog bilježnika.

Zalogom založni dužnik, bilo samo društvo ili netko od članova društva, obvezuje se da će u slučaju nemogućnosti otplate kredita od strane glavnog dužnika, on otplatiti kredit predajom stvari koja je u njegovom vlasništvu banci, koja tu stvar prodaje i tako podmiruje svoja potraživanja.

4.10.1. Zalog na nekretninama (hipoteka)

Pojedinačnu nekretninu čini zemljišna čestica, uključujući i sve što je s njom razmjerno trajno povezano na njezinoj površini ili ispod nje, ali kada je više zemljišnih čestica upisano u zemljišnoj knjizi u isti zemljišnoknjižni uložak, one su pravno sjedinjene u jedno tijelo, koje je kao takvo jedna nekretnina.⁷⁰Što je na površini zemlje, iznad ili ispod nje izgrađeno a namijenjeno je da tamo trajno ostane, ili je u nekretninu ugrađeno, njoj dograđeno, na njoj nadograđeno ili bilo kako drugačije s njom trajno spojeno, dio je te nekretnine, dok se od nje ne odvoji.⁷¹ Nekretnine su nepokretne stvari kao što su zemljište, zgrade i sve što je s njima povezano.

Hipoteka je dobrovoljno založno pravo koje se na stvari osniva bez predaje stvari vjerovniku u posjed i koje ga ne ovlašćuje da drži zalog u posjedu, a na nekretninama je moguće osnovati založno pravo jedino kao hipoteku.⁷²

Banke kod davanja kredita traže obični ili opći sporazum zaloga o nekretninama. Obični sporazum je kada se zalog koji je ovjeren kod javnog bilježnika koristi kao

⁶⁹Ibidem, čl. 298., st. 1. i 2.

⁷⁰Ibidem, čl. 9., st. 1.

⁷¹Ibidem, čl. 9., st. 3.

⁷²Ibidem, čl. 304., st. 1. i 2.

instrument osiguranja kod kredita i samo za taj jedan kredit. Opći sporazum je kada se zalog koji je ovjeren kod javnog bilježnika može koristiti za nove iznose kredita, odnosno nije potrebno stalno kod javnog bilježnika ovjeravati novi zalog na nekretninama kod traženja novog kredita. Zalogom o nekretninama založni dužnik dužan je u slučaju da glavni dužnik ne ispunjava obvezu otplate kredita namiriti potraživanja banke predajom nekretnine u vlasništvo banke koja prodajom te nekretnine namiruje svoja potraživanja.

4.10.2. Zalog na pokretninama

Pokretnine su stvari koje se mogu premjestiti s jednoga mjesta na drugo, a da im se ne povrijedi bit, a stvari koje su po svojoj naravi pokretne smatraju se u pravnom smislu nepokretnima ako su pripadak nepokretne stvari ili ih zakon izjednačuje s nekretninama.⁷³ Pokretnina je neko vozilo, stroj, slike, umjetnine ili sl. koje može biti i nekretnina ako ju je založni dužnik upisao kao dio koji pripada nepokretnoj imovini, ali pojedinačno ako nije tako upisana tretira se kao pokretnina. Ovjeren zalog na pokretninama banka prihvaća kao instrument osiguranja i temeljem njega založni dužnik dužan je banci predati stvar čijom prodajom banka podmiruje svoju tražbinu u iznosu vrijednosti stvari.

4.10.3. Proširenje odgovornost za obveze društva s ograničenom odgovornošću zalogom

Založni dužnik sa stvari koju ima u vlasništvu i koju je stavio u zalog odgovara za obveze društva s ograničenom odgovornošću. Založni dužnik ne mora biti d.o.o. već može biti i član društva koji nekom svojom imovinom stavljenom pod zalog osigurava mogućnost banci da se naplati iz njegove imovine ili povezano društvo ili član koji u vlasništvu ima neko poduzeće koji svojom imovinom, pokretnom ili nepokretnom, ili dionicama ili poslovnim udjelom stavljenim pod zalog odgovara za otplatu kredita koji d.o.o. više nije u mogućnosti vraćati. Članovi prema ZTD-u ne odgovaraju za obveze d.o.o.-a, ali su se ugovorom o zalogu obvezali na tu odgovornost i tako odgovornost za obveze društva proširili na sebe kao treće osobe.

⁷³Ibidem, čl. 2., st. 4.

5. PRIMJERI IZ PRAKSE I TUMAČENJE ODGOVORNOSTI

Prema ZTD-u za obveze društva odgovara društvo cijelom svojom imovinom, a članovi društva ne odgovaraju za te obveze.⁷⁴ Iznimno članovi odgovaraju vjerovnicima društva ako su prekršili neke od odredaba ZTD-a, prvenstveno članak 10. stavka 3.⁷⁵, te članke 252. i 273., ali bez dovoljno dokaza kojima bi se takve radnje dokazale vjerovnici se ne mogu naplatiti od članova i članovi time ne odgovaraju za nastalu štetu.

Člankom 252. ZTD-a određeno je da članovi uprave moraju voditi poslove društva s pozornošću urednog i savjesnog gospodarstvenika i čuvati poslovnu tajnu društva te da član uprave ne postupa protivno obvezi o načinu vođenja poslova društva ako pri donošenju poduzetničke odluke smije na temelju primjerenih informacija razumno pretpostaviti da djeluje za dobrobit društva. Članovi uprave koji povrijede svoje obveze odgovaraju za štetu društvu kao solidarni dužnici i u slučaju spora moraju dokazati da su primijenili pozornost urednog i savjesnog gospodarstvenika. Određeno je i da zahtjev za naknadu štete mogu postaviti i vjerovnici društva ako ne mogu svoje tražbine podmiriti od društva. No oni moraju dokazati da je član povrijedio svoju obvezu prema društvu i načinio im štetu i tek kada to dokažu imaju pravo namirenja duga od strane članova uprave za koje se utvrdi da su napravili štetu.

Člankom 273. ZTD-a određena je odgovornost za štetu u slučaju iskorištavanja utjecaja u društvu. Određeno je da za štetu društvu i dioničarima, ako je nastala, odgovara osoba koja s nakanom koristeći svoj utjecaj u društvu navede člana uprave da poduzme nešto na štetu društva ili njegovih dioničara. Za štetu kao solidarni dužnici odgovaraju i članovi ako su povrijedili svoje dužnosti, a u slučaju spora moraju dokazati da su u obavljanju svojih dužnosti postupali uredno i savjesno te ne odgovaraju za štetu ako su djelovali u skladu sa zakonitom odlukom glavne skupštine. Osobe odgovorne za štetu odgovaraju i vjerovnicima društva koji mogu postaviti zahtjev za naknadu štete ako ne mogu svoje tražbine podmiriti od društva. Obveza za nadoknadu štete vjerovnicima se ne može otkloniti tako da se društvo

⁷⁴O tome opširnije cf. supra 2.2. Odgovornost za obveze

⁷⁵O tome opširnije cf. supra 2.3. Odgovornost članova društva po članku 10. stavka 3. i 4. Zakona o trgovačkim društvima

odrekne zahtjeva ili da o zahtjevu sklopi nagodbu niti time da se radnja temeljila na odluci glavne skupštine.

Primjer 6. Sudska odluka 1

Odluka:

Pž 7375/2012-4

Zbirni podatci

Broj odluke: Pž 7375/2012-4

Datum odluke: 09.09.2015

Vrsta odluke: Presuda

[Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Tekst

Pž-7375/12-4

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u ime Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Alice Pelicarić, predsjednice vijeća, Kamelije Parać, suca izvjestitelja i Gorane Aralice Martinović, članice vijeća, u parničnom predmetu tužitelja S M F d.o.o., Š., kojeg zastupa stečajna upraviteljica K. R. iz V., protiv tuženika G. A. iz S., radi isplate iznosa od 66.307,00 kn, odlučujući o žalbi tužitelja protiv presude Trgovačkog suda u Osijeku poslovni broj P-569/08-32 od 15. prosinca 2009., u sjednici vijeća održanoj 9. rujna 2015.

presudio je

Odbija se tužiteljeva žalba kao neosnovana i potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Osijeku poslovni broj P-569/08-32 od 15. prosinca 2009.

Obrazloženje

Pobijanom presudom odbijen je tužbeni zahtjev kojim tužitelj traži isplatu iznosa od 66.307,00 kn sa zakonskim zateznim kamatama kao i naknadu parničnog troška.

Iz obrazloženja pobijane presude proizlazi kako je sud na temelju provedenog dokaznog postupka ocijenio kako nisu ispunjene pretpostavke za odgovornost tuženika kao člana društva, jer tužitelj nije dokazao da tuženik zloupotrebljava okolnost da kao član trgovačkog društva M. N. J., d.o.o. ne odgovara za obveze društva. Također tužitelj nije dokazao da svoje potraživanje nije mogao podmiriti od tog društva kao niti da je tuženik kao jedini osnivač i zakonski zastupnik društva grubo povrijedio dužnost primijeniti pozornost urednog i savjesnog gospodarstvenika.

Protiv citirane presude pravovremenu žalbu podnio je tužitelj

zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. t. 11. Zakona o parničnom postupku, povrede iz čl. 354. st. 1. u vezi s čl. 8. Zakona o parničnom postupku, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja te pogrešne primjene materijalnog prava. Naveo je kako je tužitelj u postupku dokazao da je pokušao naplatiti tražbinu od društva M. N. J., d.o.o. i da se nije mogao naplatiti zbog blokade računa u trajanju dužem od šest mjeseci. Stoga je njegova tražbina dospjela na naplatu. Istaknuo je kako je poslovanje društva nakon što mu je račun blokiran nezakonito s time da je društvu M. N. J., d.o.o. račun blokiran duže od šest mjeseci. Stoga je sama ta činjenica nesporan dokaz o nezakonitom poslovanju od strane tuženika kao direktora, odnosno postojanju grube povrede urednog i savjesnog vođenja poslova društva. Daljnja povreda vidljiva je u činjenici da tuženik nije podnio prijedlog za otvaranje stečajnog postupka. Predložio je da ovaj sud pobijanu presudu preinači te usvoji tužbeni zahtjev u cijelosti uz naknadu troška tužitelju.

Tužiteljeva žalba nije osnovana.

Ispitujući pobijanu presudu na temelju odredbe čl. 365. st. 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11 i 148/11-pročišćeni tekst, 25/13; dalje: ZPP) u granicama dopuštenih žalbenih razloga, pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede postupka iz čl. 354. st. 2. t. 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a i na pravilnu primjenu materijalnog prava, ovaj sud nalazi da je prvostupanijska odluka pravilna i zakonita.

Suprotno žalbenim navodima, niti u postupku koji je prethodio donošenju pobijane presude niti u pobijanoj presudi, nema bitnih povreda odredaba parničnog postupka na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, kao niti onih na koje se tužitelj poziva u žalbi. Pobijana presuda ima valjano obrazloženje u kojem je sud izložio koje je činjenice i na temelju kojih dokaza utvrdio, kao i odredbe materijalnog prava koje je primijenio. Konačno, na temelju savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza zasebno i svih dokaza zajedno i na temelju rezultata cjelokupnog postupka prvostupanijski sud je pravilno odlučio o neosnovanosti tužbenog zahtjeva.

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je tužiteljev zahtjev za isplatu iznosa od 66.307,00 kn od tuženika kao člana uprave društava M. N. J., d.o.o. S. po osnovi odgovornosti člana uprave društva s

ograničenom odgovornošću za štetu vjerovnicima društva te po osnovi odgovornosti člana društva za obveze društva.

Iz spisa proizlazi kako nije sporno da je trgovačko društvo M. N. J., d.o.o., S., pravomoćnom presudom Trgovačkog suda u Osijeku poslovni broj P-649/05 od 14. prosinca 2006. obvezano isplatiti tužitelju trošak parničnog postupka u iznosu od 66.307,00 kn. Nije sporno da je tuženik jedini direktor i osnivač tog društva, kao i da je povodom prijedloga za ovrhu tužitelja radi naplate tog potraživanja donijeto rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj Ovr-440/07 od 30. siječnja 2008. kojim je ovrha obustavljena te su ukinute sve provedene ovršne radnje.

Sukladno odredbi čl. 10. st. 2. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“ broj 111/93, 34/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08; dalje: ZTD) članovi društva s ograničenom odgovornošću ne odgovaraju za obveze društva s ograničenom odgovornošću izuzev kada je to izričito određeno zakonom. Iznimka od tog pravila predviđena je odredbom st. 3. tog članka prema kojoj onaj tko zloupotrebljava okolnost da kao član trgovačkog društva ne odgovara za obveze društva ne može se pozivati da po zakonu ne odgovara za te obveze. Zloporabu prava treba dokazati onaj tko tvrdi da ona postoji.

U konkretnom slučaju tužitelj, na kojemu leži teret dokaza postojanja zloupotrebe prava, trebao je iznijeti činjenice i predložiti dokaze koji ukazuju na to da je tuženik zloupotrijebio okolnost da kao član društva ne odgovara za obveze tog društva. Budući da on to nije učinio prvostupajski je sud pravilnom primjenom pravila o teretu dokazivanja iz odredbe čl. 219. i 221.a ZPP-a utvrdio kako tužitelj nije dokazao da je tuženik zloupotrijebio okolnost da kao član društva ne odgovara za obveze društva.

Nadalje, odredbom čl. 252. st. 1. ZTD-a propisano je da članovi uprave moraju voditi poslove društva s pozornošću urednog i savjesnog gospodarstvenika i čuvati poslovnu tajnu društva. U protivnom, članovi uprave koji povrijede svoje obveze odgovaraju za štetu društvu kao solidarni dužnici (st. 2. istog čl.). Odredbom čl. 252. st. 5. ZTD-a propisano je da zahtjev za naknadu štete mogu postaviti i vjerovnici društva ako ne mogu svoje tražbine podmiriti od društva.

Tužitelj niti u odnosu na tvrdnju o postojanju odgovornosti tuženika kao člana uprave za štetu tužitelju kao vjerovniku, na temelju naprijed citiranih odredbi, nije iznio činjenice i predložio dokaze koji ukazuju da su kumulativno ispunjene pretpostavke za koje zakon predviđa takvu odgovornost. Te pretpostavke su da vjerovnik svoju tražbinu nije mogao podmiriti od društva te, osim u slučajevima predviđenim u čl. 252. st. 3. ZTD-a, da je član uprave grubo povrijedio dužnost da primjeni pozornost urednog i savjesnog gospodarstvenika.

Osnovano žalitelj ukazuje kako je prvostupajski sud pogrešno utvrdio činjenično stanje kada je ocijenio da tužitelj nije dokazao prvu pretpostavku odnosno da svoju tražbinu nije mogao podmiriti od društva. Za postojanje te pretpostavke ne zahtijeva se

neuspješno pokušano sudske izvršenje prema društvu, već je dovoljno da društvo ne može platiti. Tužitelj je tu činjenicu u postupku dokazao.

Međutim, pravilno je prvostupajski sud utvrdio kako tužitelj nije dokazao postojanje druge pretpostavke. Naime, tužitelj, na kojemu leži teret dokaza, uopće nije iznio činjenice i predložio dokaze koji ukazuju na to da tuženik nije postupao s pozornošću urednog i savjesnog gospodarstvenika. Budući da on to nije učinio prvostupajski je sud pravilnom primjenom pravila o teretu dokazivanja iz odredbe čl. 219. i 221.a ZPP-a utvrdio kako tužitelj nije dokazao tu činjenicu.

Odredbom čl. 352. ZPP-a propisano je da se u žalbi ne mogu iznositi nove činjenice niti predlagati novi dokazi, osim ako se oni odnose na bitne povrede odredaba parničnog postupka zbog kojih se žalba može izjaviti. Dakle, izričitim pravilom procesnog prava, stranka je prekludirana sa svojim pravom iznošenja novih činjenica i predlaganja novih dokaza, tek u svojoj žalbi. U konkretnom slučaju nove činjenice koje tužitelj iznosi u žalbi u smislu da je poslovanje društva nakon što mu je račun blokiran nezakonito s time da je društvu M. N. J., d.o.o. račun bio blokiran duže od šest mjeseci te da tuženik nije podnio prijedlog za otvaranje stečajnog postupka, odnose se na dokazivanje osnovanosti tužbenog zahtjeva, a ne bitnih povreda odredaba parničnog postupka pa takvo postupanje nije dopušteno.

Stoga tužitelj nije svojim žalbenim navodima doveo u sumnju pravilnost i zakonitost pobijane presude.

Kako tužitelj nije dokazao postojanje kumulativnih pretpostavki za odgovornost člana uprave predviđenih odredbom čl. 252. st. 5. ZTD-a kao niti da postoji odgovornost tuženika kao člana društva za obveze društva u smislu odredbe čl. 10. st. 3. ZTD-a pravilno je prvostupajski sud tužbeni zahtjev ocijenio neosnovanim.

Stoga je tužiteljeva žalba odbijena i pobijana presuda potvrđena (čl. 368. st. 1. ZPP-a).

U Zagrebu 9. rujna 2015.

PREDSJEDNICA VIJEĆA
ALICA PELICARIĆ, v.r.

Za točnost otpravka
ovlašteni službenik
BRANKICA CURMAN

Primjer 7. Sudska odluka 2

Odluka:

VSRH Rev 264/2010-2

Zbirni podatci

Broj odluke: VSRH Rev 264/2010-2

Datum odluke: 10.01.2012

Vrsta odluke: Presuda

Vrsta predmeta: Građanski - revizija

Odjel: GRAĐANSKI ODJEL

[Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Tekst

Broj: Rev 264/10-2

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Ivana Mikšića, predsjednika vijeća, te Jasne Guštek, članice vijeća, mr. sc. Lucije Čimić, članice vijeća, Jasenke Žabčić, članice vijeća i sutkinje izvjestiteljice i Dragana Katića, člana vijeća, u pravnoj stvari tužitelja P. D. iz V. G., kojeg zastupa punomoćnik mr. sc. A. Š., odvjetnik u V. G., protiv tuženika S. F. iz S., G. D., kojeg zastupa punomoćnik B. K., odvjetnik u S., radi isplate, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Županijskog suda u Zagrebu poslovni broj Gž-7398/07-2 od 12. svibnja 2009., kojom je potvrđena presuda Općinskog suda u Sesvetama poslovni broj P-27/07-49 od 27. travnja 2007., u sjednici održanoj 10. siječnja 2012.,

p r e s u d i o j e :

Revizija tužitelja odbija se kao neosnovana.

Obrazloženje

Prvostupanjskom presudom odbijen je tužbeni zahtjev za isplatu 223.100,76 kn s pripadajućom zateznom kamatom i troškom postupka; tužitelj obavezan je tuženiku naknaditi troškove postupka u iznosu od 35.269,00 kn te je odbijen zahtjev tuženika S. F. za naknadu troškova postupka u daljnjem iznosu od 9.302,60 kn.

Drugostupanjskom presudom odbijena je žalba tuženice i potvrđena prvostupanjska presuda u pobijanom dijelu.

Protiv drugostupanjske presude tužitelj je podnio reviziju zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i zbog pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže preinačenje ili ukidanje nižestupanjskih presuda i vraćanje predmeta prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija je neosnovana.

Predmet spora je zahtjev za isplatu koji tužitelj temelji na činjeničnoj osnovi iz koje bi proizlazilo da je tuženik kao jedini član društva s ograničenom odgovornošću zloupotrijebio okolnost da kao član trgovačkog društva ne odgovara za obveze društva, stoga da odgovara za obveze svog trgovačkog društva P.-P. d.o.o. S. prema tužitelju u iznosu od 223.100,76 kn.

U smislu odredbe čl. 392. a. st. 1. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08 - dalje: ZPP), koju odredbu valja primijeniti temeljem odredbe čl. 53. st. 4. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" broj 57/11), revizijski sud pobijanu drugostupanjsku presudu ispituje samo u dijelu u kojem se pobija revizijom i u granicama razloga određeno navedenih u reviziji, pazeći po službenoj dužnosti na pogrešnu primjenu materijalnog prava i na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 8. ZPP.

Tvrđnju o zloupotrebi prava tužitelj temelji na činjenici da je tuženik kao direktor i jedini član trgovačkog društva P.-P. d.o.o. S. namjernim preuzimanjem obveza za koje je znao da ih društvo neće moći ispuniti stvorio pretpostavke za otvaranje stečajnog postupka. Prvostupanjski sud na temelju izvedenih dokaza nije utvrdio postojanje navedenih činjenica. Za svoje utvrđenje da u postupanju tuženika nije bilo radnji koje bi ukazivale na zloupotrebu prava, a da sama činjenica nepodmirenja potraživanja (koje je konačno i sporno) ne znači nužno zloupotrebu prava po članu društva, sud prvog stupnja dao je dostatne i uvjerljive razloge koje je osnovano prihvatio i drugostupanjski sud, dajući i sam potrebne razloge.

Budući da suprotno tvrdnji revidenta pobijane presude imaju dostatne razloge o odlučnim činjenicama, nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP.

Prema odredbi čl. 10. st. 2. Zakona o trgovačkim društvima ("Narodne novine" broj 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, - dalje: ZTD) koji se primjenjuje u konkretnom slučaju, članovi društva s ograničenom odgovornošću, dioničari dioničkog društva i komanditori u komanditnom društvu ne odgovaraju za obveze

društva izuzev kad je to određeno tim zakonom. Odredbom stavka 3. istog članka propisano je da se onaj tko zloupotrebljava okolnost da kao član trgovačkog društva ne odgovara za obveze društva ne može pozvati na to da po zakonu ne odgovara za te obveze.

Suprotno tvrdnji revidenta nije učinjena ni bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 1. u vezi čl. 219. st. 1. ZPP, jer su pravilno ocijenili nižestupajski sudovi da je teret dokaza koju ima u vidu odredba čl. 10. st. 3. ZTD, na tužitelju, a ne na tuženiku kako to neosnovano smatra tužitelj.

Budući da nije nađena ni bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 8. ZPP, to nije osnovan revizijski razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka.

Prema odredbi čl. 385. st. 1. ZPP protiv drugostupajnske presude protiv koje se može podnijeti revizija iz čl. 382. st. 1. ZPP revizija se može podnijeti zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. ZPP, osim ako se povreda odnosi na stvarnu i mjesnu nadležnost (čl. 354. st. 2. toč. 3.), ako je prvostupajnski sud protivno odredbama ZPP donio presudu bez održavanja rasprave (čl. 354. st. 2. toč. 5. ZPP) ili ako je odlučeno u zahtjevu o kojem već teče parnica (čl. 354. st. 2. toč. 9. ZPP); zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 1. ZPP ako je povreda učinjena pred drugostupajnskim sudom, te zbog pogrešne primjene materijalnog prava.

Kako slijedom iznesenog reviziju nije dopušteno podnijeti zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, to revizijski razlozi tužitelja kojima osporava pravilnost i potpunost činjeničnog stanja, kao nedopušteni nisu cijenjani.

Na utvrđeno činjenično stanje da je tuženik bio član društva s ograničenom odgovornošću i kao takav da po samom zakonu nije vjerovniku društva odgovarao za obveze trgovačkog društva P.-P. d.o.o. S., a da nije dokazano da je zloupotrebljavao okolnost, da kao član društva ne odgovara za obveze društva, pravilno su nižestupajnski sudovi primijenili materijalno pravo iz čl. 10. st. 2. i 3. ZTD, kada su ocijenili da ne postoji odgovornost tuženika kao člana društva, a u smislu navedene zakonske odredbe.

Pravilno su nižestupajnski sudovi ocijenili da nisu ispunjene ni pretpostavke odgovornosti tuženika za štetu, kao člana uprave, a u smislu odredbe čl. 430. ZTD.

Naime, odredbom čl. 252. st. 1. ZTD propisana je odgovornost članova uprave društva dioničkog društva za štetu nanesenu društvu ukoliko povrijede svoje obveze. Prema stavku 5. tog članka iznimno od pravila da član uprave odgovara za štetu društvu, zahtjev za naknadu štete prema članovima uprave društva mogu postaviti i vjerovnici društva ako svoja potraživanja ne mogu podmiriti od društva.

Odredbom čl. 430. ZTD bila je propisana odgovornost članova uprave društva s ograničenom odgovornošću, a kojom je određeno da članovi uprave društva odgovaraju samo društvu,

dok nije predviđena mogućnost da i vjerovnici društva s ograničenom odgovornošću mogu postaviti zahtjev za naknadu prema članu uprave tog društva.

Tužitelj u tužbi od 31. prosinca 2002. navodi da mu je šteta nastala zaključno do 16. prosinca 2002. Tada je najkasnije nastao izvanugovorni odnos odgovornosti za štetu.

Stoga se na ovaj spor, obzirom na vrijeme njegovog nastanka, ne primjenjuje odredba čl. 209. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima ("Narodne novine", broj 118/03), tj. novelirana odredba čl. 430. ZTD, prema kojoj se na dužnu pozornost i odgovornost članova uprave na odgovarajući način primjenjuju odredbe čl. 252. i 273. tog Zakona, dakle, prema kojoj i vjerovnici društva s ograničenom odgovornošću mogu zahtijevati naknadu štete od člana uprave društva, već se naprotiv primjenjuju odredbe nenoveliranog ZTD, a koje su tada bile na snazi u vrijeme nastanka spornog odnosa.

Slijedom iznesenog valjalo je na temelju čl. 393. ZPP presuditi kao u izreci.

U Zagrebu, 10. siječnja 2012.

Predsjednik vijeća:
Ivan Mikšić, v.r.

Zbirni podatci

Broj odluke: Gžx-708/10
Datum odluke: 15.12.2010
Vrsta odluke: Presuda
[Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Tekst

Gžx-708/10

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Županijski sud u Splitu, kao drugostupanjski sud, u vijeću sastavljenom od sudaca ovog suda i to Luke Grgata, kao predsjednika vijeća, te Andree Boras Ivanišević i Nediljke Radić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Croatia banka d.d. Zagreb, zastupanog po punomoćniku Branimiru Zmijanoviću, odvjetniku u Šibeniku, protiv tuženika Tomislava Pelaića iz Splita, Hercegovачka 96, zastupanog po punomoćniku Vjekoslavu Mladineu, odvjetniku u Splitu, radi utvrđenja, odlučujući o žalbi tužitelja protiv presude Općinskog suda u Splitu pod poslovnim brojem IIP-1040/05 od 4. prosinca 2009. god., u sjednici vijeća održanoj dana 15. prosinca 2010. god.

p r e s u d i o j e

I. Odbija se kao neosnovana žalba tužitelja i potvrđuje presuda Općinskog suda u Splitu pod poslovnim brojem IIP-1040/05 od 4. prosinca 2009. god.

II. Odbija se zahtjev tužitelja za naknadu troškova odgovora na žalbu.

Obrazloženje

Prvostupanjskom presudom odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja kojim je traženo da se tuženik obveže isplatiti tužitelju iznos od 56.643,68 kuna zajedno sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom po stopi od 18% godišnje, da na svaki pojedini mjesečni obrok teče na način kako je to pobliže specificirano u pobijanoj presudi (točka I. izreke).

U odluci pod točkom II. izreke naloženo je tužitelju da naknadi tuženiku parnični trošak u iznosu od 12.790,55 kuna.

Protiv navedene presude žali se tužitelj pobijajući istu zbog svih žalbenih razloga predviđenih odredbom članka 33. stavak 1. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08 - u daljnjem tekstu ZPP) s prijedlogom da se pobijana presuda

preinači sukladno žalbenim navodima, podredno ukine i predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

Na žalbu nije odgovoreno.

Žalba nije osnovana.

Prvostupanjski sud je po provedenom dokaznom postupku odbio tužbeni zahtjev tužitelja u cijelosti jer je smatrao utvrđenim da tužitelj nije dokazao postojanje pretpostavki za postojanje odgovornosti tuženika, ako direktora i ovlaštene osobe za zastupanje te član uprave trgovačkog društva Comis d.o.o. iz Splita u smislu odredbe članka 10. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“, broj 111/93 i 118/03 - dalje: ZTD).

Neosnovano žalitelj u žalbenim navodima osporava pravilnost i zakonitost pobijane presude ukazujući na nepotpunost utvrđenog činjeničnog stanja pa s tim u svezi i pogrešnu primjenu materijalnog prava.

Prvostupanjski sud na temelju provedenih dokaza utvrđuje da je tuženik bio odgovorna osoba u trgovačkom društvu Comis d.o.o. te da je tea pravna osoba sa tužiteljem imala sklopljen ugovor broj 376 o izdavanju garancije broj 429 za uredno plaćanje leasinga temeljem kojeg ugovora je tužitelj ispostavio bankarsku garanciju u korist Hypo Leasing Kaernten iz Klagenfurta za uredno plaćanje leasinga automobila u iznosu od ATS 154.872 plativ tijekom tri godine u 36 jednakih mjesečnih rata od po ATS 4.302.

Tužitelj u tužbenim navodima smatra da pravni osnov za naknadu štete u odnosu na tuženika leži u činjenici što je isti kao odgovorna osoba trgovačkog društva Comis d.o.o. zloupotrijebio okolnost da kao član društva ne odgovara za obveze društva, zbog čije insolventnosti tužitelj nije u mogućnosti izvršiti naplatu tražbine iz predmetnog ugovora.

U konkretnom slučaju primjenjuje se Zakon o trgovačkim društvima („Narodne novine“ broj 111/93 - dalje: ZTD), a ne i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“ broj 118/03) jer je ovaj Zakon u primjeni od 1. siječnja 2004. god. (čl. 326. tog Zakona), a pravni odnos iz kojeg spor proizlazi nastao je prije toga.

U smislu odredbe članka 252. stavak 5. ZTD-a vjerovnici mogu

podnijeti zahtjev za naknadu štete pod pretpostavkama iz citirane odredbe prema članovima uprave dioničkog društva ako svoja potraživanja ne mogu podmiriti od društva. To vrijedi u svim slučajevima, osim onog iz st. 3. citiranog zakonskog propisa, samo onda ako član uprave grubo povrijedi dužnost da primijeni pozornost urednog i savjesnog gospodarstvenika.

Citirana odredba, dakle, propisuje mogućnost da se vjerovnici mogu naplatiti i od članova uprave, međutim, ta se odredba ne primjenjuje na odgovornost članova uprave društva s ograničenom odgovornošću jer je dužna pozornost i odgovornost članova uprave ovakvog društva posebnog uređena odredbama čl. 430. ZTD-a. Iz tih odredbi se ne može izvoditi zaključak da prema članu uprave, osim društva, zahtjev za naknadu štete mogu postaviti i vjerovnici društva.

Naime, odredba članka 430. stavak 1. ZTD-a glasi da članovi uprave moraju voditi poslove društva s pozornošću urednog i savjesnog gospodarstvenika i čuvati poslovnu tajnu društva pri čemu se ovdje na odgovarajući način primjenjuju odredbe članka 252. ovog Zakona.

Odgovarajuća primjena, dakle, odnosi se samo na ta pitanja koja se uređuju „ovdje“, a ne i na ostala pitanja, pa tako ni na pitanje mogućnosti vjerovnika da postavlja i zahtjev za naknadu štete prema članovima uprave za koju inače odgovaraju društvu.

Budući da je odredbama članka 430. ZTD-a uređena odgovornost članova uprave za štetu koju svojim radom prouzroče društvu nije moguća odgovarajuća primjena odredaba o odgovornosti članova uprave dioničkog društva, jer prednost u primjeni imaju odredbe koje uređuju odgovornost članova uprave društva s ograničenom odgovornošću.

Činjenica da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima iz 2003. god. pitanje odgovornosti članova uprave uređeno na drugačiji način, tj. upućivanjem na odgovarajuću primjenu odredaba članka 252. ZTD-a nema značenje jer se ovaj Zakon, kako je rečeno, u konkretnom slučaju ne primjenjuje (ne može se primijeniti unatrag, retroaktivno).

S druge strane jedina iznimka od pravila da članovi društva s ograničenom odgovornošću ne odgovaraju za obveze društva s ograničenom odgovornošću predviđena je odredbom članka 10. stavak 3. ZTD-a.

Prema toj odredbi, onaj tko zloupotrebljava okolnost da kao član trgovačkog društva ne odgovara za obveze društva ne može se pozivati da po zakonu ne odgovara za obveze društva. Zlouporaba predstavlja ostvarivanje prava protivno svrsi zbog koje je to pravo propisom ustanovljeno ili priznato.

Dakle, u konkretnom slučaju tuženik bi bio odgovoran za obveze društva Comis d.o.o. pod pretpostavkom da je zloupotrabio okolnost da kao član društva ne odgovara za njegove obveze, da je postupio suprotno svrsi zbog kojeg je ustanovljena neodgovornost člana društva za obveze. Iz iznijetog slijedi da

vjerovnicima društva s ograničenom odgovornošću nije dana aktivna legitimacija za naknadu štete zbog nemogućnosti namirenja tražbine od društva. Kako je tužitelj vjerovnik društva s ograničenom odgovornošću, to je pravilno primijenjeno materijalno pravo kad je tužbeni zahtjev tužitelja prema tuženiku odbijen kao neosnovan. To stoga što iz navedenih zakonskih odredbi ne proizlazi da bi tuženik kao jedini član društva s ograničenom odgovornošću bio dužan naknaditi štetu, tužitelju koju nije mogao namiriti od društva s ograničenom odgovornošću. Dakle, za razliku od odredbi za dioničko društvo, kod društva s ograničenom odgovornošću, aktivna legitimacija za naknadu štete zbog nemogućnosti namirenja tražbine od društva nije dana vjerovnicima društva, a tužitelj je u konkretnom slučaju vjerovnik društva s ograničenom odgovornošću.

S druge strane prema utvrđenju prvostupanskog suda, koje prihvaća i sud drugog stupnja, u tijeku postupka nije dokazano da postoje pretpostavke za primjenu odredbe članka 10. stavak 3. ZTD-a, jer temeljem izvedenih dokaza nije utvrđeno da je tuženik zloupotrebljavao okolnost da kao član trgovačkog društva ne odgovara za obveze društva. Naime, na tužiteljici je bio teret dokaza (članak 219. stavak 1. ZPP) da navede činjenice i okolnosti iz kojih bi proizlazilo da postoji zlouporaba tužene.

Međutim, rezultati provedenog dokaznog postupka za sada ne daju osnova za utvrđenje prvostupanskog suda o zlouporabi od strane tuženika okolnosti da kao član trgovačkog društva Comis d.o.o. ne odgovara za obveze društva.

Naime, po ocjeni ovog suda, žalitelj činjeničnim navodima osim tvrdnje o insolventnosti društva i paušalnom iznošenju navoda o štetnom poslovanju tuženika kao jedinog člana društva Comis d.o.o. ne iznosi u čemu bi se konkretno sastojale radnje poduzete po tuženiku, a koje bi bile osnova za dokazivanje tvrdnje da na strani tuženika kao odgovorne osobe postoje propusti bilo u smislu primjene pozornosti urednog i savjesnog gospodarstvenika u vođenju poslovanja te pravne osobe bilo u zlouporabama društva pri postizanju zabranjenih ciljeva. Pritom sama činjenica da je u poslovanju pravne osobe došlo do poteškoća u radu i kasnije do nemogućnosti podmirenja obaveza, ne može biti razlog koji bi se imputirao tuženiku da je on u svom radu bio nesavjestan i da nije upotrijebio pažnju urednog gospodarstvenika.

Utoliko su bez pravnog značaja žalbeni navodi o propustu suda za izvođenjem dokaza saslušanjem stranaka jer u činjeničnim navodima tužbe nisu naznačene okolnosti na koje bi se isti saslušavali u smislu odredbe članka 264. ZPP-a. Osim toga sukladno odredbi članka 7. ZPP-a na strani suda više ne postoji inkvizitorno pravo pa u okolnostima kada upravo tužitelj predlaže zaključenje raspravljanja, iskazujući kako nema daljnjih dokaznih prijedloga (list spisa broj 26), prvostupanski sud nije bio ovlašten u postupku izvoditi dokaze prema vlastitom nahodjenju u cilju utvrđenja materijalne istine.

Osim toga, po ocjeni ovog suda s obzirom na spisnu prilježicu podatak o otvorenom stečajnom postupku nad predmetnom društvom valja kazati da iz stanja spisa ne proizlazi da bi tužitelj

pokrenuo instrument prisilne naplate tog potraživanja, a niti je kao vjerovnik podnio prijedlog za otvaranje stečajnog postupka, iako bi za to imao uvjeta.

Naime, u smislu odredbe članka 39. stavak 7. SZ-a osobe ovlaštene za zastupanje društva osobno odgovaraju vjerovnicima za štetu koju im prouzročili propustom svoje dužnosti da u smislu odredbe članka 39. stavak 6. citiranog Zakona podnesu prijedlog za otvaranje stečajnog postupka, što se može primijeniti u konkretnom slučaju i na tužitelja kao vjerovnika.

Kako je dakle, suprotno žalbenim navodima odlučno činjenično stanje od strane prvostupanjskog suda valjano utvrđeno, uz pravilnu primjenu materijalnog prava, to je žalbu tužiteljice temeljem odredbe članka 368. stavak 1. ZPP-a, valjalo odbiti kao neosnovanu i u cijelosti potvrditi pobijanu presudu.

Potvrđena je i odluka o troškovima postupka budući da je sud prvog stupnja temeljem odredbe članka 154. stavak 1. ZPP-a pravilno odmjerio visinu parničnih troškova koje pripadaju tuženiku, sukladno u postupku poduzetim radnjama (članak 155.), a prema vrijednosti predmeta spora.

Tuženiku, međutim, nije priznat trošak odgovora na žalbu jer se ne radi o nužnom i potrebnom trošku u smislu odredbe članka 155. ZPP-a radi čega je odlučeno kao pod točkom II. izreke ove presude.

PREDSJEDNIK VIJEĆA:
Luka Grgat, v.r.

U Splitu, 15. prosinca 2010. god.

Primjer 9. Sudska odluka 4

Odluka:

VSRH Rev 428/2005-2

Zbirni podatci

Broj odluke: VSRH Rev 428/2005-2
Datum odluke: 05.10.2005
Vrsta odluke: Presuda
Vrsta predmeta: Građanski - revizija
Odjel: GRAĐANSKI ODJEL
[Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Tekst

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Rev 428/05-2

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Jakoba Miletića, kao predsjednika vijeća, te Katarine Buljan, dr. sc. Ivana Kaladića, Gordane Matasić-Špoljarić i mr. sc. Andrije Erakovića, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja F. H. d.d. V., kao pravnog slijednika F. d.o.o. V., zastupanog po Odvjetničkom društvu K. Hrg & U. iz V., protiv tuženika D. P. iz V., zastupanog po punomoćnici D. S., odvjetnici u V., radi isplate, rješavajući reviziju tužitelja protiv pravomoćne presude Županijskog suda u Varaždinu od 31. siječnja 2005. godine, broj: Gž-1986/04, kojom je potvrđena presuda Općinskog suda u Varaždinu od 17. rujna 2004. godine, broj: P-678/01, u sjednici održanoj 05. listopada 2005. godine,

p r e s u d i o j e:

Revizija se odbija kao neosnovana.

Obrazloženje

Presudom Županijskog suda u Varaždinu od 31. siječnja 2005. godine, broj: Gž-1986/04 potvrđena je presuda Općinskog suda u Varaždinu od 17. rujna 2004. godine, broj: P-678/01 kojom je odbijen tužbeni zahtjev tužitelja za isplatu 364.704,61 kn s pripadajućom kamatom, te tužitelj ujedno obavezan naknaditi tuženiku troškove parničnog postupka od 11.529,00 kn.

Protiv drugostupanjske pravomoćne presude tužitelj je izjavio reviziju pobijajući je iz razloga pogrešne primjene materijalnog prava, predloživši njeno preinačenje prihvaćanjem tužbenog

zahtjeva, odnosno ukidanje nižestupanjskih presuda i vraćanje predmeta prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Tuženik nije odgovorio na reviziju.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja kao vjerovnika trgovačkog društva T. za naknadu štete od tuženika kao odgovorne osobe (direktora) trgovačkog društva T. zbog nemogućnosti naplate tražbine od društva. Svoje potraživanje tužitelj temelji na odredbi čl. 252. st. 5. u svezi s odredbom čl. 430. Zakona o trgovačkim društvima ("Narodne novine", broj: 111/93, 34/99, 52/99, 118/03 – dalje: ZTD).

U postupku pred nižestupanjskim sudovima utvrđeno je:

- da su dana 14. kolovoza 1997. godine i 20. kolovoza 1997. godine sklopljeni ugovori o zajmu između tužitelja kao zajmodavca i trgovačkog društva T. kao zajmoprimca, zastupanog po tuženiku kao direktoru,

- da trgovačko društvo T. nije vratilo tužitelju ukupno pozajmljen mu iznos, tako

- da je ostao nepodmiren iznos glavnice, te kamate na istu u ukupnom iznosu od 364.704,61 kn.

Temeljem prednjih utvrđenja, pravilno su nižestupanjski sudovi primijenili materijalno pravo kada su odbili tužbeni zahtjev tužitelja utvrdivši da tužitelju ne pripada pravo potraživati naknadu štete od tuženika. Naime, odredbom čl. 252. ZTD propisana je odgovornost članova uprave društva za štetu nanesenu društvu ukoliko povrijede svoje obveze.

Prema st. 5. tog članka iznimno od pravila da član uprave odgovora za štetu društvu, zahtjev za naknadu štete prema članovima uprave društva mogu postaviti i vjerovnici društva ako svoja potraživanja ne mogu podmiriti od društva.

Odredbom čl. 430. ZTD-a propisana je međutim odgovornost članova uprave društva s ograničenom odgovornošću, a kojom je

pak određeno da članovi uprave društva odgovaraju samo društvu, dok nije predviđena mogućnost da i vjerovnici društva s ograničenom odgovornošću mogu postaviti zahtjev za naknadu prema članu uprave tog društva. To jasno proizlazi iz st. 5. tog članka.

Dakle, kada je u pitanju društvo s ograničenom odgovornošću zakon ne daje mogućnost vjerovnicima društva za postavljanje zahtjeva za naknadu štete prema članovima uprave tog društva. To pak znači da tužitelj kao vjerovnik društva s ograničenom odgovornošću nije ovlašten zahtijevati naknadu štete od tuženika kao člana uprave društva, a zbog nemogućnosti namirenja svog potraživanja od tog društva.

Pravilna je i ocjena nižestupajskih sudova da nema odgovornosti tuženika tužitelju u smislu odredbe čl. 10. st. 3. ZTD-a (tzv. proboj pravne osobnosti) pošto tužitelj tijekom postupka nije iznio činjenice iz kojih bi proizlazilo takvo postupanje tuženika. Sama činjenica neplaćanja dugovanog iznosa od strane društva s ograničenom odgovornošću, tj. nemogućnost tužitelja kao vjerovnika da od društva s ograničenom odgovornošću kao dužnika naplati svoje potraživanje ne znači ujedno i postojanje odgovornosti tuženika kao člana tog društva u smislu čl. 10. st. 3. ZTD-a.

Na ovaj spor, obzirom na vrijeme njegovog nastanka ne primjenjuje se odredba čl. 209. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima ("Narodne novine", broj: 118/03), tj. novelirana odredba čl. 430. ZTD-a, a kako to revident sugerira, već se naprotiv primjenjuju odredbe nenoveliranog ZTD-a, a koje su tada bile na snazi.

Zbog navedenog, a temeljem odredbe čl. 393. ZPP-a odlučeno je kao u izreci.

U Zagrebu, 05. listopada 2005. godine

Predsjednik vijeća:
Jakob Miletić, v.r.

Kao što možemo vidjeti na primjerima sudskih odluka, vjerovnici su pokušali sudskim putem dokazati da je član društva prekršio te odredbe i namjerno oštetio vjerovnika jer je trebao znati da društvo neće moći otplatiti tražbinu vjerovniku te se članove tereti da su vjerovniku nanijeli štetu jer su povrijedili svoju obvezu da kao član uprave mora voditi poslove društva s pozornošću urednog i savjesnog gospodarstvenika ili da je član iskoristio svoj utjecaj u društvu te time prouzročio štetu. U sudskim odlukama vidljivo je da su članovi dokazali da su primijenili pozornost urednog i savjesnog gospodarstvenika te da svojim odlukama nisu doprinijeli nastanku štete koju je vjerovnik pretrpio te nisu dužni vjerovniku isplatiti preostali dio tražbine koji je društvo s ograničenom odgovornošću ostalo dužno vjerovniku i nije više u mogućnosti isplatiti.

Dokazivanje da je član društva odgovoran za nastalu štetu vjerovniku prekršenjem odredaba ZTD-a je dug proces koji zahtjeva sudsku presudu i najčešće završava negativno za vjerovnika. Banke kao vjerovnici se stoga odlučuju na sredstva pojačanja ugovora kao obvezni dio ugovora o kreditu i bez njih ne žele odobriti kredit d.o.o.-u jer si tim sredstvima osiguravaju, u slučaju da d.o.o. nije više u mogućnosti vratiti kredit, sigurnu naplatu tražbine od članova društva ili drugih osoba koje su na svoje ime banci dostavile neki od instrumenata osiguranja. Instrument osiguranja jednom kada je potpisan i ovjeren kod javnog bilježnika ima svojstvo ovrhe, odnosno banka ima pravo pokrenuti instrument osiguranja u svrhu otplate nedospjele tražbine na način propisan zakonom koji obuhvaća taj instrument i naplati se njime, a u slučaju sudskog procesa ima sve dokaze kojima može dokazati da je član koji je izdao instrument osiguranja odgovoran za obvezu d.o.o.-a, te je stoga dužan isplatiti banci nedospjelu tražbinu. Član društva koji izdaje instrument osiguranja na svoje ime, kao osiguranje banci da se u slučaju da d.o.o. ne vraća kredit može naplatiti izravno od njega tim instrumentom i u iznosu koji taj instrument osigurava, na taj način na sebe prenosi odgovornosti za obveze d.o.o.-a, odnosno proširuje svoje odgovornosti za obveze d.o.o.-a, jer kao član društva prema Zakonu ne odgovara za obveze društva ali je instrumentom osiguranja sebi zadao tu odgovornost.

6. ZAKLJUČAK

Sredstva pojačanja ugovora o kreditu su instrumenti osiguranja naplate tražbine vjerovnika, odnosno osiguranje banci da svoja potraživanja od društva s ograničenom odgovornošću može sigurno i jednostavno naplatiti od osoba koje su tijekom procesa odobrenja kredita d.o.o.-u, banci dostavili neki od instrumenata osiguranja. Osobe koje banci daju instrumente osiguranja najčešće su nekim načinom već vezani uz društvo, ili su članovi društva ili su povezana društva.

Samo ime društvo s ograničenom odgovornošću govori da je odgovornost ograničena, a ograničena je na način da društvo odgovara za svoje obveze, ali članovi društva ne odgovaraju za obveze društva. Njihova odgovornost je ne učiniti štetu društvu na način da vodi poslove društva s pozornošću urednog i savjesnog gospodarstvenika, čuva poslovnu tajnu društva, ne iskorištava svoj utjecaj u društvu na štetu društva i da obavlja druge odgovornost ugovorene društvenim ugovorom kao što su uplata svojih uloga, vođenje poslova društva i sl.

Instrumenti osiguranja isključuju načelo odvojenosti pravnog subjektiviteta koje su članovi stekli prilikom osnivanja društva s ograničenom odgovornošću, te su se odgovornosti za obveze d.o.o.-a primjenom tih instrumenata proširile jer su članovi izgubili svoju privilegiju neodgovornosti za obveze društva. Oni prema zakonskim načelima tih instrumenata odgovaraju za obvezu otplate tražbine vjerovniku jer su se instrumentom osiguranja tako obvezali. Razlika u odgovornosti d.o.o.-a i člana koji jamči određenim instrumentom, je da član, ako nije drugačije ugovorio, ne mora platiti puni iznos tražbine već samo onaj dio koji pokriva instrument osiguranja kojim je banci obećao da će ukoliko d.o.o. neuredno isplaćuje tražbinu ili ju uopće ne isplaćuje i nakon što su na sve moguće načine od d.o.o.-a pokušali naplatiti tražbinu, on u iznosu svog instrumenta osiguranja isplatiti tražbinu ili dio tražbine. Instrumenti osiguranja su ugovori ili suglasnosti koje su sklopili najčešće članovi društva s bankom kao jamci platci, mjenični dužnici, sudužnici, založni dužnici kojima su dali svoju suglasnost da se radi naplate tražbine vjerovnika, u ovome slučaju banke, na način koji određeni instrument nalaže, zaplijeni vlasništvo člana koje je terećeno instrumentom osiguranja i banka ga može ili prodati ili koristiti do iznosa tražbine. Tako recimo zadužnicom banka ima pravo zaplijene računa člana koji je dao suglasnost kao jamac platac, zalogom banka ima pravo založenu stvar zaplijeniti i

prodati i tako se namiriti, mjenicom zatražiti isplatu iznosa ispisanog na mjenici i sl. Kako prema Zakonu o trgovačkim društvima društvo s ograničenom odgovornošću za obveze odgovara svom svojom imovinom tako primjenom zakonskih odredbi nekog instrumenta osiguranja član koji je dao instrument osiguranja za obveze odgovara svojom imovinom koju je teretio tim instrumentom osiguranja. Time član proširuje svoju odgovornost za obveze društva, jer preuzima obvezu na sebe iako ju prema Zakonu nije dužan obavljati osim ako ju nije ugovorio nekim instrumentom osiguranja. Instrumentima osiguranja uključuju se treće osobe u obvezu odgovaranja za obveze d.o.o.-a, u ovom slučaju obvezu otplate kredita.

POPIS LITERATURE

KNJIGE:

1. Barbić, J.: Pravo društava - knjiga druga - Društva kapitala, Organizator, Zagreb, 2007.
2. Gorenc, V.: Ugovorno trgovačko pravo, treće, dopunjeno izdanje, Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić, Zaprešić, 2015.

PRAVNI IZVORI:

1. Ovršni zakon , NN, 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 na snazi od 03.08.2017
2. Zakon o mjenici, NN, 74/94, 92/10
3. Zakon o obveznim odnosima, NN, 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18 na snazi od 05.04.2018.
4. Zakon o trgovačkim društvima, NN, 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19 na snazi od 20.04.2019
5. Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, NN, 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14

INTERNET STRANICE:

1. HAMAG-BICRO, www.hamagbicro.hr
2. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2020., <<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=8677>>
3. Hrvatska banka za obnovu i razvitak, <https://www.hbor.hr/wp-content/uploads/2019/04/Popis-dokumentacije-i-poslovnih-banaka-2.pdf>
4. Hrvatska poštanska banka, www.hpb.hr/glossary/zaduznica
5. Zagrebačka banka, www.zaba.hr/home/mali-poduzetnici/garancija#pan3

POPIS ILUSTRACIJA:

1. Primjer 1.: Ugovor o dugoročnom kreditu.....	12
2. Primjer 2.: Mjenica.....	23
3. Primjer 3.: Mjениčno očitovanje (Mjениčni dužnik kao Korisnik kredita).....	24
4. Primjer 4.: Mjениčno očitovanje (Mjениčni dužnik kao Jamac platac).....	25
5. Primjer 5.: Zadužnica.....	31
6. Primjer 6.: Sudska odluka 1.....	48
7. Primjer 7.: Sudska odluka 2.....	50
8. Primjer 8.: Sudska odluka 3.....	52
9. Primjer 9.: Sudska odluka 4.....	55